BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

Yıl : 1 Sayı: 45
4 Şubat 1975

HAFTALIK SOSYALIST GAZETE

200 Kuruş. Salı günleri yayımlanır

ZAM ÜSTÜNE ZAM!

Ekmeğe, çaya, sigaraya zam geliyor. Bu, bütün ihtiyaç maddelerinin yeniden pahalılanacağı demektir. Yarı aç, yarı tok yaşıyoruz. Halkımız hergeçen gün biraz daha yoksullaşıyor.

Her gün «para ayarlaması» diye, paranın değeri düşürülüyor. Yakında bir devalüasyon bekleniyor. Irmak Hükümeti, parababalarının kendisine yüklediği «görev» i yerine getiriyor.

Ayarlama adı altında, her on, onbeş günde bir, Türk parasının değeri düşürülüyor. Yani, satın alma gücü azalıyor, pahalılık artıyor. Bu gidiş içinde yeni zam haberleri de gelmeye başladı. Anlaşıldığı kadarıyla, birkaç gün sonra bir ekmek 2,5 liradan satılacak. Çay'a, sigaraya da zam var. Ekmek, çay, sigara, yoksulun başta gelen üç ihtiyacıdır. Altı kişilik bir işçi ailesine günde 6 ekmek «bana mısın» demez! Yine yuvarlak bir hesapla, 45 lira gündelik alan bir işçi, gelirinin üçte birini sadece ekmeğe verecek. Bu artık pahalılığın bile değil AÇLIĞIN artması demektir. Etin kilosu 40 lira. Beyaz peynirin kilosu 35 liraya, zeytinin kilosu 20 liraya çıktı. Sorumlusu kim? İŞSİZLİĞİN VE PAHALILIĞIN SORUMLUSU YERLİ - YABANCI SÖMÜRÜCÜLER VE ONLARIN DÜZENİDİR. PARABABALARIDIR, TEFECİ BEZİRGÂNLARDIR.

YENİ ZAMLARA KARŞI SUSMAYACAGIZ!

«Geçici» olarak kamuoyuna tanıtılan, fakat «Geçici» yönetim süresinde, hiç te geçici gibi gözükmeyen «işler» beceren Irmak Hükümeti, üç de valüasyon kararından sonra, şimdi de yeni zamlar uygulamaya karar vermiş durumda. «Temel gıda maddeleri»ne zam yapılacağı haberleri duyulur duyulmaz da, karaborsacılarla vurguncular hemen faaliyete geçtiler. Örneğin, halk artık şeker bile bulamıyor. Ama, karaborsada, ödeme gücü yüksek «Vatandaş»lar her istediklerini rahatça satın alabiliyorlar. Sadece şeker değil çay ve sigara da karaborsaya düşen tüketim malları arasında. Öte yandan, margarin yağı sıkıntısı da, tekelci sermaye mihrakları tarafından kasıtlı bir şekilde sürdürülüp duruyor. Fakat zenginler bitkisel yağları yine karaborsadan kolaylıkla sağlıyabiliyorlar. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde de un bulunamaz halde.

İşte bütün bu koşullar karşısında Irmak Hükümeti yeni zamları yürürlüğe koyacağını hiç utanmadan, hiç çekinmeden, hiç sıkılmadan ilân edip duruyor. «Nasıl olsa geçici hükümetim, sorumluluğum yok» diyerek, halkımızın sırtındaki kambura bir kambur daha bindirmekten çekinmiyor. «Bu halk zamma alışıktır, sesini çıkarmaz;» «Devletin kestiği parmak acımaz diyerek, zamları, tevekkülle, sessizlikle karşılar,» düşüncesiyle emekçi halkın sömürüsü daha da yoğunlaştırılıyor.

Peki, bir yandan işsizlik diğer yandan da pahalılık belâsından bir türlü sıyrılamıyan işçilerimizle diğer emekçi kitleler, parababalarının ve onların siyasi temsicilerinin bu pervasız tavırları karşısında, halâ susup duracak, halâ bütün ekonomik baskıları «sineye çekecek»ler mi? Hiç sanmıyoruz. Bugün, Türkiye sosyalistleri, devrimcileri, yurtseverleri ve demokratları, işçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin, «potansiyel» muhalefetini, örgütlemek, bu muhalefete yön ve ses vermek yükümlülüğü altındalar, ama bu görevin bir bölümü, sadece sosyalistlere ve onların siyasi örgütüne değil, aynı zamanda ve hiç değilse bir ölçüde, işçilerle emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik örgütlerine de düşüyor. Sendikalar ve dernekler kimden ve neden korkuyorlar? İşçilerin ve emekçilerin sesi, pahalılık ve işsizlik karşısındaki şika-

İstanbul'dan onbinlerce işçi, emekçi, öğrenci tarafından uğurlanan Kerim Yaman'ın cenazesi, memleketi olan Akhisar'da da, büyük bir kalabalık tarafından karşılandı. Yaman'ın cenazesini İstanbul'dan Akhisar'a kadar götürenler dışında, cenazeye Akhisarlı işçi, emekçi, öğrenciler ve çevre il ve ilçelerden gelen büyük bir kalabalık da katıldı. Herkes tek bir sesle haykırıyordu: «Devrimciler ölür, devrimler sürer»...

Saldırılar T.R.T.'ye değil demokrasiye yönelmiştir

Hükümeti kurma girişim ve umutları tam bir fiyasko ile sonuçlanan milliyetçi cephe, bu hafta, saldırılarını TRT Genel Müdürü İsmail Cem'e yöneltti. 11 Sayılı Kararname ile ilgili bazı boşluklardan yararlanarak, TRT Genel Müdürünü görevden alabilmek için bir yandan parlamentodaki güçlerini seferber etti, bir yandan da kendi güdümlü basınına yaygara koparma emri verdi.

Beş - altı raund süreceği anlaşılan bu mücadelenin ilk raundunu milliyetçi cephe kazanmış ve Meclis Komisyonunda, kararnamenin reddini sağlamıştır. Konu şimdi sırasıyla Millet Meclisine, Senatoya ve Korutürk'e gidecek, oralardan da geçtiği takdirde hükümete gelecektir. Gelişmelerin ne göstereceğini bilemeyiz. Ancak TRT'ye yöneltilen saldırıların temelinde faşizan eğilimlerin,

(Devamı 5. sayfada)

Demokratik güçbirliği çalışmaları Almanya'da da sürüyor

ATÖB, FATTEB, ve TDF adına, Almanya'da Demokratik güçbirliği çalışmaları sekreterliği, güçbirliği çalışmalarını sürdürmektedir. Güçbirliğinin, Türkiye'de işçi sınıfına ve gençliğe yöneltilen faşistçe baskıların yeniden yoğunlaşması karşısında, yurt dışındaki ilerici ve demokratik örgütlerin birlik halinde mücadele etmesi gereğinden doğduğu bildirilmekte ve bu düşünce ile TDF'nin, Almanya'daki demokratik örgütlere çeşitli dönemlerde çağrılar gönderdiği haber verilmektedir.

Son olarak, Avrupa'daki 33 örgüte gönderilen çağrıda, toplantı tarihi olarak 15 şubat tesbit edilmiştir.

TDF'in Türkiye ile ilgili demokratik talepleri şunlardır.

1 — Türk Ceza Kanununun 141-142 ve bunlara benzer anti-demokratik maddeleri derhal kaldırılmalıdır.

2 — 1961 Anayasasında yapılan bütün değişiklikler kaldırılmalıdır.

3 — Sömürü ve baskı düzenini korumak için kurulan Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmalıdır.

4 — Dernekler Kanunu emekçi halka serbestçe örgütlenme hakkı tanıyacak şekilde değiştirilmelidir.

5 — İşçilere, memurlara ve tüm çalışanlara serbestçe sendikalaşma hakkı tanıyacak yasa değişiklikleri yapılmalıdır.

6 — İşçi sınıfının kendi sendikasını kendisinin seçmesi (gizli oy, açık sayım) demek olan Referandum hakkı derhal tanınmalıdır.

7 — Bakanlar Kurulu tarafından «Milli güvenliği tehdit edici» bahanesiyle uygulanan grev ertelemelerine derhal son verilmelidir.

8 — Emekçi halka baskı yapmaktan başka hiçbir gerek

(Devamı 5. sayfada)

demokrat güçlerin birliği şarttır

Geçtiğimiz günlerde, bir yandan faşist saldırgan gürûhların cinayetlerine cinayetler, saldırılarına saldırılar eklenirken; bir yanda da egemen mihrakların anti demokratik baskıları, 12 Mart'tan bu yana demokrasi adına kazanılmış mevzilerin geri alınma çabaları da sürüyor. Temmuz ayından bu yana sürdürülen sıkıyönetim, artık «gerekçe»ye bile gerek görülmeden uzatılacağa benziyor. En azından, Milli Güvenlik Kurulu'nun tavsiye kararı bu. Grev, toplantı, yürüyüş engellemeleri devam ediyor. İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın uyanışı, bilinçlenmesi doğrultusundaki her eylem egemen sömürü çarkı tarafından engellenmek isteniyor. Doğu'da baskılar sürerken, bu baskıları protestoya cinayetleri, katliamı halkımıza duyurmaya, şoven baskılara karşı halkımızı uyarmaya yönelik eylemler, toplantılar, yürüyüşler, panzerlerle, coplarla susturulmaya çalışılıyor. Anadolu'nun çeşitli yerlerinde, idari mekanizma ve faşist güçlerin, işbirliği ile, ilerici, yurtsever öğretmenler, gençler üzerinde baskılar yoğunlaşıyor. Demokrasiye, bu sınırlar içinde bile tahammül edemeyen bu sınırları daha da daraltmaya yönelen; ve bu amaçla faşist saldırgan çeteleri vurucu güç olarak kullanmaktan kaçınmayan sömürücüler, öte yandan, halkımızı her gün biraz daha yoksullaştırıyorlar. Zamlar zamları izliyor, hayat pahalılığı ücret artışlarını birkaç misli astı. İşsizlik afet haline geliyor. İşsizliğe, pahalılığa, zulme karşı, halkımızın İŞ, EKMEK, HÜRRİYET mücadelesi sürüyor.

Halk ve demokrasi düşman güçlerin yeni adımlar atma peşinde oldukları şu dönemde, bütün ilerici, yurtsever, halktan yana demokrat güçlerin, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkın, faşist saldırılara ve demokrasi düşmanlığının yeni mevziler kazanmasına karşı güçbirliği, artık bir görev olmanın da ötesinde bir şart haline geliyor. Demokrat güçlerin birliği bugün hem en acil görev, hem bütün demokrat güçler için büyük bir sorumluluk, hem de var olmanın ve demokrasi mücadelesinin şartıdır. Gelişen olaylar demokratik güçbirliğinin gereğini ve zorunluluğunu hergün biraz daha somutlamaktadır. Bu güçbirliği mutlaka gerçekleştirilecek, tüm demokrat güçler, güçbirliğinde yerlerini er-geç alacaklardır. Her yeni olay, her yeni faşist saldırı, her baskı ve zulüm güçbirliğinin gerçekleşmesi ve somutlanması gereğini daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Güçbirliğinin sorumluluğu omuzlarımızdadır

Faşist saldırılara karşı tüm demokrat örgüt ve kuruluşların ortak ve somut hedefler, ortak bir program etrafında güçbirliğini gerçekleştirmeleri, artık ertelenmez ve savsaklanmaz bir görev olmuştur. Her gün adım adım gelişen olaylar, saldırılar, faşizm özlemlerinin tırmanışı, faşist saldırgan çetelerin cinayetlere varan açık silahlı saldırıları, bu saldırganları kullanan veya bunların yarattığı ortamdan şu veya bu şekilde yararlanan çeşitli mihrakların planları karşısında, sendikalardan meslek kuruluşlarına, bazı siyasi partilerden çeşitli derneklere, birliklere, hatta ilerici demokrat kişilere kadar, ülkenin tüm demokrat, ilerici, yurtsever güçlerinin seslerinin yükseldiği görülmektedir. Bu arada bütün demokrat güçler, güç birliğinin zorunluluğu üzerinde birleşmektedir.

Faşist saldırılara, halk ve demokrasi düşmanı oyunlara karşı güçbirliği, bugün artık bir gerekliliğin ötesinde, bir zorunluluk bir ölüm kalım meselesidir. Ve bu güçbirliği, olaylar karşısında çeşitli demokrat, ilerici örgütlerin, kuruluşların aynı «ton»dan, aynı hedeflere yönelen; ama bölük pörçük protestoları yerine, ete kemiğe bürünmek, bir organı ve bir programı olan somut bir güç haline gelmek zorundadır. Yoksa, tek tek örgütlerin, kuruluşların «kendi seslerini duyurma» ve bir «görev yapmış olma» rahatlığından öteye gidemez.

Ortada somut olaylar vardır, saldırılar vardır. Emperyalizm ve yerli ortaklarının demokrasi uğrunda kazanılmış mevzileri geri alma, yeni mevziler kazanılmasını da engelleme çabaları vardır. Bunların karşısına, bildirilerle, yada bölük pörçük, veya mahalli kalan «kağıt üstündeki birlikler»le karşı çıkmak, artık yeterli olmaktan çok uzaktır. Yapılması gereken, gerekli bütün eylem biçimlerini en etkili şekilde kullanabilecek, kendi tabanını ve kitleleri demokrasi müca-

(Devamı 5, Sayfada) kitle

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
GENÇLİK KOLLARI BAŞKANLIĞI
İZMİR

Sayı: ... İzmir ... 197

1 Sami ...
2 Selahattin Genç
3 Seyit ...
4 Kemal Öztürk
5 Rubi Özdtok
6 Hikmet Öztürk
7 Hulisi Ay
8 Hasan Adıvar
9 Necmi Özel
10 Sinan Durmuş
11 Şükrü Okatz
12 Halil Urfalı
13 Ali Erkan Balcı
Cemalettin Yıldırım
15 Yusuf Altınbaş
16 Murat Çefek
17 Fikri ...

Aidat: Yusuf Altınbaş
İstihbarat: Halil Urfalı-Mehmet Bucalı
Kuvvet: Rubi Özdtok-S.F. Sankal-Hulisi Ay-Necmi Özel-Sinan Durmuş-Selahattin Genç
Propaganda: Kemal Öztürk-Yusuf Altınbaş-Şükrü Okatz
Mecmua Tevzi: Ali Erkan Balcı

Faşistlerin bir örgütlenme modeli

İzmir'de ele geçirilen bir belge, faşist saldırganların yurtları ele geçirme planlarını, Milliyetçi Hareket Partisi ile bağlarını ve «örgütlenme biçimleri»ni açıklıkla ortaya koymaktadır. Her köşede 141. maddeye sokacak adam arayanlar, «aidat» «istihbarat», «kuvvet», «propaganda», «mecmua tevzii» hücrelerine ayrılmış olan oyunu mu sanıyorlar MHP bu faşist örgütlenmeyi çocuk Gençlik Kolları Başkanlığı antetli kağıtlar üzerine alınan bu notları görüp de Milliyetçi Hareket Partisi»nin ve yan örgütü Ülkü Ocakları'nın «masum» ve saldırılarla ilişkisi olmayan kuruluşlar olduğuna halkı halâ inandırmaya çalışıyorlar mı?

Belgede de görüldüğü gibi,

(Devamı 5. Sayfada)

Kıbrıs'ta yeni oyunlar tezgahlanıyor

Gene Kıbrıs olayları öne çıktı. Üstelik bu defa çok karmaşık bir ilişkiler zinciri içinde yürütülüyor ve estirilen hava çok yönlü hedefleri kapsıyor. Ancak koparılan onca gürültüye, yeniden estirilmek istenen şoven rüzgarlara ve hatta koparılan savaş çığlıklarına rağmen, özünde coğrafi federasyon yolu ile fiili taksim meşrulaştırılmak isteniyor.

Çok yönlü hedeflerde söz ettik. Gerçekten Kıbrıs sorunu merkez ve mikrak olmak üzere, bir yandan kesilen Amerikan yardımının yeniden başlatılması için «jestler» yapılıyor; bir yandan «Ege'de petrol araştırmaları ve kıta sahanlığı» konusuna yoğunluk verilerek, Kıbrıs'taki gelişmeler gözlerden saklanmak isteniyor; bir yanda da, gerek Yunanistan'daki, gerekse Türkiye'deki derin ekonomik ve politik bunalım, iki ülke arasındaki ilişkileri yeniden gerginleştirerek geniş emekçi kitlelerinin ilgi alanı dışına kaydırılmak isteniyor. Bu arada silahlanma çabalarına hız verilerek uluslararası ölüm tüccarlarının ekmeklerine yağ sürülüyor.

Kıbrıs'ta İngiliz üssündeki Türklerin son derece dolambaçlı kanallardan serbest bırakılmaları Atina-Washington-Londra-Ankara merkezlerinde anlaşmaya varıldığının ilk ipucu oldu. İngiliz üssünde yarı tutsak yarı rehin tutulan Kıbrıslı Türkler, ilkin Türkiye'ye taşındı. Oradan da Ada'nın artık «Türk Kurtarılmış Bölgesi» diye anılan kuzey bölgesine yerleştirilecekler. Bu anlaşmaya varıldığının ilk ipucu idi ve Atina'nın bu gelişmeyi bir iki protesto bildirisi ile geçiştirmesi de anlaşmanın ka-

(Devamı 5. Sayfada)

DİYARBAKIR'DA FAŞİZM LANETLENDİ

Diyarbakır'da geçtiğimiz Cumartesi günü bir kapalı salon toplantısında faşizm bir kere daha lanetlendi. Viranşehirdeki katliam protesto edildi ve doğulu yurttaşlarımız üzerindeki baskılar kınandı. Toplantıda TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu, TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Veli Gürcan, GSB'den Mustafa Satış arkadaşlarla, Diyarbakırlı konuşmacılar söz aldılar. Konuşmacılar özellikle anti faşist güçbirliğinin zorunluluğunu ve ertelenemezliğini vurguladılar.

Politikaya karşı kayıtsızlık

Karl Marx

«Çalışan sınıf politik bir parti kurmamalı, ve hangi şartlar altında olursa olsun, hiçbir politik eyleme girmemelidir. Çünkü devletle mücadele etmek devleti tanımak demektir ki bu ebedi ilkelere aykırıdır. İşçiler grev yapmamalıdırlar, Çünkü ücretlerin artırılmasını ya da azaltılmasını önlemesi için güç sarfetmek, çalışan sınıfın kurtuluşun ebedi ilkelerine aykırı olarak ÜCRETLERİ tanımak demektir.

«Eğer burjuva devletine karşı politik mücadelede işçiler sadece bazı ayrıcalıklar söküp almayı başarırlarsa, ebedi ilkelere aykırı olan uzlaşmalar yapmış olurlar. Bu yüzden, Amerikan ve İngiliz işçilerinin sahip oldukları kötü huy gibi, her türlü barışçı hareket kınanmalıdır. İşçiler, iş gününün kanuni olarak sınırlanmasını sağlamak için, bu onları ondört, onaltı saat yerine on-oniki saat sömürecek olan patronlarla uzlaşmak gibi bir şey olduğundan, hiç güç sarfetmemelidirler. Hatta kanunla yasaklanmış olan, on yaşından küçüklerin fabrikalarda çalıştırılmasını, bu yolda on yaşından altındakilerin sömürülmesine son veremiyeceklerini için ve ebedi ilkelerin saflığını bozan bir uzlaşma daha yapmış olacaklarından, hiç dokunmamalıdırlar.

«İşçiler, Amerikan Cumhuriyeti'nde olduğu gibi, bütçesi çalışan sınıfın sızdırılan devletin, işçi çocukları için ilkokul öğrenimi sağlamasını daha az istemeliler, çünkü ilkokul öğrenimi tam bir öğrenim değildir. Çalışan erkek ve kadınların okumayı yazmayı ya da saymayı bilmemeleri, bir devlet okulunun öğretmeni tarafından eğitilmelerinden daha iyidir.

«Eğer çalışan sınıfın politik mücadelesi yıkıcı şekiller alırsa, eğer işçiler günlük temel ihtiyaçlarını karşılamak ve burjuvazinin direncini kırmak için, burjuva sınıfın diktatörlüğünün yerine kendi devrimci diktatörlüklerini geçirirlerse, ilkelere karşı feci bir suç işlerler, silahlarını ilerisi için saklayıp devleti yıkacaklarına ona devrimci ve geçici bir şekil vermiş olurlar. İşçiler, burjuva toplumu tarafından kurulan toplumsal işbölümünü sürdürmeye yolaçtığından, her iş kolunda ayrı sendikalar kurmamalıdırlar. İşçileri birbirinden ayıran bu işbölümü, aslında şimdiki köleliklerinin temelidir.

«Bir kelimeyle, işçiler kollarını kavuşturmalı, politik ve ekonomik hareketlerle zaman harcamamalıdırlar. Bu hareketler, ancak şimdilik bir çözüm getirir. Günlük ihtiyaçlardan uzak gerçek dindar kişiler gibi bağlılıkla haykırmalıdırlar.» Sınıfınıza acı çektir, ırkınızı yoket, fakat ebedi ilkelerimize dokunma! Dindar hristiyanlar gibi papazın sözlerine inanmalı, dünya nimetlerini bir yana bırakmalı, ve sadece cennete gitmeyi düşünmelidir. Cennetin yerine, birgün dünyanın küçük bir köşesinde, nasıl ve kimin gayretleriyle olacağını kimsenin bilmediği TOPLUMUN YIKILMASI'nı geçirin ve dinin sağladığı aynı mistik havayı bulabilirsiniz.

«Bu ünlü toplum yıkılması gelinceye kadar, işçi sınıfı terbiyeli ve iyi beslenmiş bir koyun sürüsü gibi davranmalı, hükümeti rahat bırakmalı, polisten korkmalı, kanunlara hürmet etmeli ve şikayet etmeden topun barutunu hazırlamalıdır.

«Günlük hayatta, işçiler devletin en çok söz dinleyen uşakları olmalı, fakat kendi içlerinde onun varlığını şiddetli bir şekilde protesto etmeli ve devletin yıkılması üzerine edebi eserleri satın olarak ve okuyarak çok derin teorik hoşnutsuzluklarını göstermelidirler. Dahası, iğrenç düzenin varolmayacağı geleceğin toplumu üzerine söz söylemenin dışında, kapitalist düzene karşı direnç göstermemeye dikkat etmelidirler.»

Hiçkimse inkâr edemez ki, eğer politikaya karşı kayıtsızlık havarileri, kendilerini bu kadar açık bir şekilde belli etselerdi, emekçi sınıfı en kısa zamanda onlara gidecekleri yeri gösterecekti. Kullanılacak bütün silahlar varolan toplumdan alınacağı için ve bu mücadelenin kaçınılmaz şartları, sosyal bilim uzmanlarının özürlük, özerklik ve Anarşi adları altında tanrılaştırdıkları idealist fantazileri ile birleştirilmediği için, her gerçek mücadele yöntemini yasak edecek kadar aptal ya da top bu burjuva doktrincileri ve yolunu şaşırmış züppelerin, kendilerine hakaret ettiklerini işçiler hemen kavrayacaklardı. Fakat bugün, emekçi sınıf hareketi o denli güçlü ki, bu hayırsever sekterler, politik mücadelede sürekli olarak ileri sürdükleri «büyük gerçekleri ekonomik mücadele için tekrarlamaya cesaret edemiyorlar. Bunları, grevlere, birliklere, sendikalara, kadın ve çocukların çalışmasıyla ilgili kanunlara ve iş saatlerinin azaltılmasına gibi konularda uygulamak için ise henüz çok korkaklar.

Şimdi iş, geleneklere, namusluluğa, iyi niyete ve ebedi ilkelere yalvarıp yakarmayacaklarını görmeye kaldı.

Toplumsal koşullar, işçi sınıfının militan bir sınıf kurmasına izin verecek kadar gelişmediğinden, ilk sosyalistler (Fourier, Owen, Saint-Simon ve diğerleri) zorunlu olarak gelecekteki ideal toplum rüyalarına kapıldılar ve işçilerin kendi durumlarını biraz düzeltmek için giriştikleri grevleri, birlikleri ve politik hareketleri kınadılar. Fakat kimyagerlerin, babaları olan simyacıları kınamaya hakları olmadığı gibi, bizimde, sosyalizmin atalarını kınamaya hakkımız yok. sa da, en azından bizim tarafımızdan yapılırsa affedilemez olan, onların yanlışlarını tekrarlayamayız.

Ancak, sonraları 1839'da, İngiltere'de işçi sınıfının politik ve ekonomik mücadelesi belirli bir özellik kazandığında, Owen'in müritlerinden ve Proudhon'dan bir hayli önce mutualizmi bulanmış olan Bray Emeğin yanlışları ve Emeğin Çareleri adlı bir kitap yayınladı. Şimdiki mücadele ile başarılacağı umulan bütün çarelerin yetersizliğini konu alan bölümlerden birinde, —kendine göre— bütün bunların toplumun şimdiki aşamadan geçmesini kolaylaştıracak yerde, onu orada tutacağını ve sadece uzlaşmaz çelişkileri şiddetlendireceğini söylüyor ve politik hareketi, grevleri, iş saatlerinin azaltılmasını, fabrikalarda kadın ve çocuk işgücü yasasını kınayarak, bütün bu politik yada ekonomik hareketlerin, acı bir eleştirisine giriyor.

Şimdi gelelim bu sosyal bilim uzmanlarının peygamberi Proudhona. Üstat, kendi mutualizminin eski teorilerinin aksine, ekonomik hareketleri ateşli bir şekilde kınama cesareti gösterirken, yazılarıyla ve bizzat kendi katılmasıyla çalışan sınıfın politik hareketini cesaretlendirdi, müritleri ise hareketi açıkça kınamaya cesaret edemiyor. 1847'de, üstadın «Ekonomik Çelişkileri Sistemi...» adlı en büyük yapıtı çıktığında, onun işçi sınıfı hareketine karşıdan sofizmini eleştirmiştim (1)? Buna rağmen, 1864'te, Fransız işçilerine sınırlı bir birleşme hakkı tanıyan Oollivier kanunun çıkmasından sonra proudhon, ölümünden birkaç gün sonra yayımlanan «Çalışan Sınıfların Politik Kapasiteleri» adlı kitabında eski görevine döndü.

Üstadın saldırıları, burjuvazinin o denli işine geliyordu ki, 1866'da Londra'daki büyük terzi grevinde The TİMES(2) Proudhona, yazılarını İngilizceye çevirerek işçileri kendi sesiyle yerme şerefini verdi. İşte bunlardan birkaç örnek.

Rece-de-Gier işçileri greve gitmiş ve onları insafa getirmek için askerler gelmişdi.

«Reve-de-Gier madencilerine ateş açtıran otorite» diyor Proudhon, «talihsiz bir durumdaydı. Fakat o babalık sevgisi ve konsüllük görevi arasında kalan eski Brutus gibi hareket etti: Cumhuriyeti kurtarmak için çocuklarını kurban etmesi gerekiyordu. Brutus hiç çekinmedi, ve gelecek kuşaklar onu kınayamaz.»

Proletarya varoldukça, burjuvazinin kendi öz çıkarlarını korumak için işçileri feda etmeye çekindiği tek bir durum hatırlanamaz. Şu burjuvalar da ne Brutus'tur ya!

«Hayır, birleşme hak değildir, tıpkı hırsızlık ya da dolandırıcılığın, gayrimeşruluk ya da zinanın bir hak olmadığı gibi.»

Ancak aptallığın bir hak olduğu söylenebilir,

Öyleyse üstadın ebedi ilkeler adı altında ortaya sürdüğü bu abrakadabra saçmaları nelerdir?

Birinci ebedi ilke:

«Fiatları ücretler belirler.»

Politik ekonomi hakkında en küçük bir fikre sahip olmayanlar ve 17'de yayınlanan «Politik Ekonominin İlkelerinde bu geleneksel yanlışı ilk ve kesin olarak yalanlıyan büyük burjuva ekonomisti Ricardo'yu tanımayanlar bile, İngiltere'de ücretler Avrupanın herhangi bir ülkesinden yüksekken, ürünlerini herhangi bir ülkeden çok daha düşük bir fiatla satabilen İngiliz endüstrisinin dikkate değer durumunu bilirler,

İkinci ebedi ilke:

«Birleşmelere izin veren yasa, yasalara, ekonomiye, her topluma ve düzene tamamen aykırıdır.»

Tek kelimeyle «serbest rekabetin ekonomik hakkına» aykırıdır.

Eğer üstat biraz daha az şövenist olsaydı, serbest rekabetin ekonomik hakkına karşı İngilterede 40 yıl önce yasa yayınlanmasına ve endüstrinin ve aynı zamanda serbest rekabetin gelişmesine ve «her toplum ve düzene aykırı olan» bu yasanın kendini burjuva devletlerinde bir zorunluluk olarak belli etmesine şaşırırdı. Ayrıca bu hakkın (büyük hile), ancak İgnoramus Kardeşlerin yayınladığı burjuva politik ekonomisi hakkındaki içinde aşağıdaki gibi inciler bulunan el kitaplarında varolduğunu keşfedebilirdi: «Mülkiyet emeğin meyvesidir.» «Başkalarının emeğinin» demeyi unutmuşlar.

Üçüncü ebedi ilke:

«Bu yüzden, işçi sınıfını sosyal aşağılık denilen şeyden kurtarmak bahanesi ile bütün bir yurttaş sınıfını, patronları, girişimcileri, ve burjuva sınıfını korkutmaya başlamak gerekecek. Orta sınıfın bu vefasız arkadaşlarını azarlamak ve onlardan nefret etmek için, işçi sınıfı demokrasisini tahrik etmek gerekecek, ticari ve endüstriyel savaşı yasal baskıya, sınıf çelişmelerin devlet polisine tercih etmek gerekecek.»

İşçi sınıfının, sözü edilen sosyal aşağılıktan kurtulmasını önlemek için patron, işçi sınıfı tarafından kurulan ve işçi sınıfını, Proudhon gibi, devlet polisini sınıf çalışmalarına tercih eden saygıdeğer patronlara, girişimcilere, burjuvaziye karşı antagonist bir sınıf yapan birlikleri kınar. Bu saygıdeğer sınıfı gücendirmemek için, iyi Proudhon, (Mutualist toplum gerçekleşinceye kadar ve onlara çektirdiği zahmete rağmen) işçilere «Özgürlük ya da rekabet, bizim tek güvencemiz.» diye öğütler veriyor.

Üstat, özgürlüğü ve burjuva rekabetine, bizim tek güvencemizi, korumak için ekonomiye karşı kayıtsızlık öğütlüyor. Müritleri ise burjuva özgürlüğünü, onların tek güvencesini korumak için, politikaya karşı kayıtsızlık öğütlüyorlar. Eğer politikaya karşı kayıtsızlığı öğütleyen ilk Hristiyanlar, kendilerine ezilenler olmaktan ezenler haline getirecek bir hükümdarın yardımına ihtiyaç duyduysalar, modern politikaya karşı kayıtsızlık peygamberleri de, kendi ebedi ilkelerinin, onları dünya zevklerinden ve burjuva toplumunun geçici imtiyarlarından vazgeçmeye zorladığını kabul etmiyorlar. Ve hâlâ, bizim. Hıristiyan şehitlerine yakışır bir stoacılıkla, fabrika işçilerine ondört-onaltı saat çalışmayı öğütlediklerini kabul etmemiz gerekiyor. (Londra, Ocak 1873)

(1) Bak. Felsefenin Sefaleti İkinci Bölüm, «Grevler ve İşçilerin Güçbirliği»

(2) İngiliz burjuva gazetesi

(3) Proudhon «Çalışan Sınıfların Politik Kapasiteleri» (1868)

«Sokak» ve işçi sınıfı eylemi

Burjuva siyaset adamları ve burjuva basın «gençlik olayları»nda «aşırı» dedikleri sağla «aşırı» dedikleri solu ısrarla ve kasıtla aynı kefeye koyuyorlar. İlerici ve yurtsever gençliğin demokratik hareketi işçi sınıfının demokrasi mücadelesinin bir veçhesidir. Onun için burjuva siyasası ve burjuva ideolojisi «sağ-sol çatışması», «birbirine karşıt kamplar», vs. gibi kavramlarla, demokrasi yolunda mücadeleyle faşist kıpırdanmaları ve ter tipleri de aynı kefeye koymakta ısrarlıdır. Kasıtla yaratılan bu kavram kargaşasının ardında tabii ki demokrasiye kasıt ve işçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesini engelleme, işçi sınıfı sosyalizmini kitlelerden tecrit etme kaygusu yatıyor. «Aşırı» sağın ve «aşırı» solun sokağa dökülüp birbirleriyle çatıştıkları havası yaratılarak, «düzen» ve «asayiş»i sağlamak için «olağanüstü» tedbirlere ya da daha başka «çözüm»lere çağrı çıkarılıyor.

Temelde, faşist saldırıları ya haklı göstermeyi ya da bunlardan türlü amaçlar için yararlanmayı öngören bu kavram saptırmacasının iç yüzünü teşhir etmeli, hedeflerini açığa çıkarmalıyız. Çıkarmalıyız ki, aynı zamanda, işçi sınıfının iktidar mücadelesinin ana hedefleri ve yöntemleri hem daha iyi anlaşılabilsin, hem daha bir açıklıkla anlatılabilsin.

Özellikle üzerinde durulması gereken kavram, «sokak» ve «sokak eylemleri» kavramıdır. «Sokak mücadelesi» her yanıyla faşizme ve faşizm özentisine özgüdür; işçi sınıfı hareketiyle hiç bir bağı yoktur. İzi «sokağa dökmek», her zaman faşist bir yöntemdir ve faşistlerin tercihidir.

Faşistlerin klâsik amacı «devleti ele geçirmek» (daha doğrusu, burjuvazinin belli bir kesiminin, en gözü-kara ve en gerici tekelci sermaye kanadının devlette tam ve mutlak hâkimiyetini sağlamak), ya da gelişen demokratik ve sosyalist hareketin yolunu kesmek için devlet gücünü seferber etmektir. Bunun için gereken ortamı sokakta çatışmalar yaratıp hır gür çıkararak, provokasyonlar düzenleyip devrimci avına çıkarak, matbaa ve kitapevi basarak, adam öldürerek oluşturmaya çalışırlar. Ve burjuvazinin hâkim kesimi sözde sağ-sol çatışmasından doğan «anarşi» ortamında faşistleri bu «eylem»lerinde işine geldiği kadar serbest bırakır.

Bırakır ki sürekli «anarşi» ve huzursuzluktan herkese gına gelsin; özellikle küçük burjuvazinin gözünde işçi sınıfı hareketi tehlikeli bir «umacı» görünümü kazansın; işçilerin ve yurtsever gençliğin demokratik talepleri ve eylemleri kamuoyuna «bir fikri zorla kabul ettirme gayreti» olarak yansıtılabilsin; ve böylece faşist grupların ardındaki azılı sağ güçlerin inlerinden çıkıp duruma devlet katında müdahaleleri «kaçınılmaz» ve «makul» görünsün! Yani gayri meşruluk ve açık zorbalık «meşru»laştırılsın!

Ne ki faşist grupların yarattıkları bu sokak eylemlerinin sürüp gitmesinin ardında, belli özel durumlarda, daha başka hesaplar ve niyetler de yatabilir. Faşist eylemlerden doğan sonuçlar, bu eylemlere girişenler farkında olsunlar ya da olmasınlar, hâkim sınıflar arasında bir başka iktidar mücadelesine âlet edilebilirler. İktidar için savaşın, kesin ve açık tercihleri faşizm olmayan kesimler sağ ya da sol kışkırtıcılığı suçlamalarıyla olup bitenlerin sorumluluğunu (mesela şu sıralarda Türkiye'de CHP ve AP'nin yaptıkları gibi) birbirlerine yükleyerek, bu durumdan karşılıklı yararlanmaya bakarlar. Bu gibi hallerde sokak ilk bakışta «aşırı» sağın da, «aşırı» solun da dışındaki tercihlere âlet ediliyor gibi görünür. Fakat «aşırı sağın da, aşırı solun da dışında tercihler» aslında sağın tercihlerinin bir başka biçimi olduğundan, sokakta olup bitenlerden yararlanacak olan, onun için de en azından onlara belli bir süre göz yumulmasında yarar gören, yine sağdır. Aşırı sağ dedikleri, burjuvazinin belli bir özel çıkarı dışında, ondan bağımsız bir tercihin adı değildir. Aşırı sol dedikleriyse, «sol» diye yutturulmaya çalışılan genel burjuva çıkarına aykırı düşen soldur.

İşçi sınıfı hareketinin ve işçi sınıfı sosyalizminin esas eylemi kitle eylemidir. İşçi sınıfı sosyalistleri kalabalıklar önünde değil, kitlelerin bağrında çalışırlar. Kalabalıkları harekete geçirmeyi değil, kitlelerin kendiliğinden hareketini bilinçli somut hedeflere kanalize etmeyi amaçlarlar. Kalabalığa hitap etmezler; sokak kavgasından, hır gürden, salt bireysel kahramanlık ve fedakârlıklardan medet ummazlar; kitlelerin siyasi bilinç düzeyini yükseltmeye, onlara sınıf gerçeğini göstermeye, kitleleri örgütlemeye çalışırlar, ekonomik ve siyasi mücadelelerinde onlara öncülük ederler. Kitle hareketini avara kasnak potansiyel bir güçten, rabıtalı fiili bir güce dönüştürmeye savaşırlar. Bu bakımdan kitle hareketi sokak hareketi değildir; sokak hareketi de kitle hareketi olamaz.

İşçi sınıfı sosyalistlerinin kitle eylemleri (açık hava toplantıları, gösteri yürüyüşleri, emperyalizme ve faşist kanunlara, faşist uygulamalara karşı nümayişler, vs.) kitlelerin bağrında, onlarla içiçe kaynaşarak çalışmanın bir uzantısıdır; amaçları da belli ve sınırlıdır: kitlelere siyasi ve ideolojik bilinç vermek, en bilinçli unsurlar arasında dayanışma ve kardeşlik ruhunu pekiştirmek, faşizme ve anti —demokratik eğilimlere karşı kitlelerin gücünü, iradesini göstermek, vs. Bunun ötesinde, işçi sınıfı öncülüğünde halkın demokratik iktidarına giden yol sokaktan geçmez. Halkın demokratik iktidarına, başta işçi sınıfı ve yoksul köylülük olmak üzere tüm emekçi kitlelerin bilinç ve örgütlenme düzeyinde birikimin sabırlı, titiz ve aktif bir çalışma sonucunda nitel dönüşüme uğramasıyla varılacaktır. O noktadan sonra sözkonusu birikim hâkim sınıfların birleşik ve kararlı karşı-devrimci müdahaleleri ve zorbalıkları karşısında sokağa taşsa bile, orası artık «sokak» değildir.

Halkın demokratik iktidarına giden yol sokaktan geçmez dedik. Geçmez, çünkü demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde işçi sınıfının ve müttefiklerinin hedefi «devleti ele geçirmek» değildir. Demokratik halk iktidarını oluşturmak devlet gücünü bu yoldan halka mal etmektir. Bu ikisi aynı şey değildir, hiç bir zaman da aynı şey olmamıştır.

Burjuvazinin mevcut devlet aygıtı olduğu gibi ele geçirilip burjuva çıkarları dışında, onlarla bağdaşmayan çıkarlar ve tercihler adına kullanılamaz. Sokak çatışmalarının sonu, yukarda da belirttiğimiz gibi, devletin belli bir burjuva kesiminin eline geçmesini sağlıyabilir ancak. Dolayısıyla sokak olsa olsa burjuvazinin türlü karmaşık hesaplarına ve çıkarlarına âlet edilen faşist saldırganların eylem alanıdır. Sokak eylemleriyle devleti ele geçirmeye kalkmak, sosyalizme giden yolda demokratik halk iktidarını amaçlıyan sosyalistlerin tercihi de değildir, âdeti de. Ve hiç bir yerde, hiç bir zaman olmamıştır.

Bugünkü sokak çatışmaları «sağ-sol çatışması» değil, doğrudan doğruya faşist saldırganların yarattığı kasıtlı olaylardır. Burjuva ideologlar ve burjuva basın «aşırı» sağ ve «aşırı» solun sokak çatışmaları'ndan söz etmekle, faşistlere özgü bir davranışı sosyalistlere ve yurtsever gençliğe mal etmeye kalkmaktadırlar. Amaçları hem faşist saldırganlığı ve zorbalığı haklı göstermek, hem de onun ardında oynanan türlü oyunları gözden saklamaktır. İşçi sınıfı sosyalistleri içyüzünü çok iyi bildikleri bu oyunları bütün yanlarıyla ve bütün uzantılarıyla teşhir etmekten hiç bir zaman geri durmayacaklardır.

TSİP'DEN HABERLER

Elektrik Mühendisleri odası İzmir Şubesinin telgrafı

Cen çekişen ve Uzakdoğu'da atardamarı kesilen Amerikan emperyalizminin son çırpınışları dünyayı sarsmaktadır. Yurdumuzdaki yerli uşakları da kıvranmakta, parlamenter yollarla artık yürütemedikleri düzenlerini kudurmuş saldırılarla korumak amacını gütmektedirler. Katilleri bir türlü bulunamayan cinayetler düzenlemekte işçiler, köylüler, gençler birer birer vurularak tüketilebilecek sanılmaktadır.

Ve sonra, yüksek seviyeden yetkililer, «katiller bulunacak, öfkelenmeyin güvenlik kuvvetleri tarafsızdır» diye teminatlar verip zevahiri kurtarmaya çalışmaktadır. Çünkü, katillerin cezalandırılmadığını; bir yandan bir bildiri yüzünden devrimci yayın ve örgütler kapatılır, basılır, kitle halinde tutuklamalar yapılırken, diğer yanda, kan ve ateş kusan MHP'nin ve Ülkü Ocaklarının hiç bir baskıya uğramadığını halkımız görmektedir. Ve yine, halkımız, olayların iki öğrenci grubunun çatışması değil, emperyalizmin kanlı uşaklarının tüm yurtseverlere uyguladığı bilinçli ve plânlı saldırıları olduğunu, bu saldırılar da güvenlik kuvvetlerinin tarafsız kalmadığını bilmektedir. Bütün dünya tarihi, haksız dökülen kanların toprağın altına süzülüp gitmediğini, haksız düzenlerin faillerinin bu kanlar da boğulduğunu yazmaktadır. Kerim Yaman'ın kanı da yerde kalmayacaktır. Bu gerçeği görmek istemiyen devekuşları, bizzat kendi deneyleri ile bunu öğrenmek zorunda kalacaklardır. Biz Elektrik Mühendisleri, faşist baskılara karşı mücadelede tüm ezilen halkımızla birlikte olduğumuzu bildiriyor ve sorumlulara katillerin mutlaka cezalandırılması gerektiğini ihtar ediyoruz.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, 8. Genel Kurul Başkanı Elektrik Y. Müh. Suha Tarman.

TSIP Içel ili örgütü atandı

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi İçel İli müteşebbis heyeti atandı. İçel İli müteşebbis heyeti şöyle oluşuyor: Hüseyin Gürcan (Başkan), Abdulah Üredi (Sekreter) Mehmet Çorak (Sayman), Hilmi Baştopçu (üye) Zeki Şahin (üye)

Eminönü ilçe örgütü kuruldu

İstanbul İli Eminönü ilçe müteşebbis heyeti, İsmail Kerestecí (başkan), Orhan Doğançay (sekreter), Murat Göke (sayman), İlhan Eryılmaz (üye) Heyyam Demirer (üye) olmak üzere kuruldu.

Yan ödemeler bardağı taşıran damladır

ASSUBAYLAR VE EŞLERİ NEDEN DİRENİYOR?

Yan ödemelerdeki eşitsiz tutumun bardağı taşırmasıyla birlikte ordu içinde assubayların huzursuzlukları, artık büyük basının birinci sahifelerine de yansıdı. Özellikle belli bir çizgide burjuva demokrasisini savunan gazetelerde assubaylar üzerinde yoğunlaştırılan baskılar iyi kötü kamuoyuna duyuruldu. Basında yeralan ve yetkililerce yalanlanmayan «assubaylar sorunu» gerçekten de ordunun bu kesiminde belirgin bir huzursuzluğu yansıtıyor.

Askeri birliklerin yoğun olarak bulunduğu şehirlerde assubay eşleri yürüyüşler yaptılar. Buna karşılık assubaylar üzerindeki baskılar daha da yoğunlaştırıldı. Çeşitli disiplin cezaları yağdırıldığı ileri sürülüyor. Gelibolu'da assubay eşlerinin yürüyüşü ile ilgili resmi işlemleri yürüten dört assubay eşinin kocaları ordudan çıkartıldılar. Üstelik bu konuda hiç bir gerekçe gösterilmedi. Bu açıkça kanunsuz ihraç işlemi demokrasi ile tamamen çelişirken, bir yandan da demokratik haklarına sahip çıkmak isteyen bir kesime yöneltilmiş bir gözdağı durumundadır, Bunun ne hukuğa nede insan haklarına uygun bir yeri yoktur.

Üstelik assubaylar kesiminde beliren tepkiler yan ödemeler sebebiyle değildir. Nitekim, assubaylar yan ödemelerdeki haksızlığı protesto ederken, daha çok ödeme isteminde bulunmamışlar, tersine ordu mensuplarına herhangi bir yan ödeme yapılmasına karşı çıkmışlardır. Yan ödemeler meselesi bu yüzden sadece bardağı taşıran bir damladan ibarettir.

Assubayların tepkilerinin temelinde hiç kuşkusuz bir bütün olarak ordunun bu kesiminin farklı muameleye tabi tutulması, ikinci sınıf insan ve personel muamelesi görmeleri yatmaktadır. İşte örnekleri:

● Ücretlerde eşitsizlik vardır. 20 yıllık kıdem almış bir assubay, ancak yeni mezun bir teğmen kadar maaş almaktadır.

● Görev ve kadroları belirsizdir, keyfi düzenlenmektedir. Yeni mezun bir assubayla, 20 yıllık bir assubay aynı göreve verilebilmektedirler.

● Sosyal haklar bakımından daha da yoğun bir eşitsizlik vardır. Lojman dağılımında, subay -assubay sayısı oranına karşılık, lojmandan yararlanan assubay miktarı subaylara oranla çok düşüktür. Orduevlerinde de aynı ayrım yapılmakta, assubaylara mahsus orduevleri herbakımdan yetersiz kalmaktadır. Askeri kamplar konusunda da aynı şikayetler süregelmektedir. OYAK'ın sağladığı olanaklardan subayların yararlanmaları ile assubayların yararlanmaları arasında farklar vardır. Özellikle kredi ve borçlanma mekanizmasında bu olanca netliğiyle gözlenebilmektedir. Üstelik OYAK'ın yönetiminde temsil bile edilmemektedirler.

Assubaylıktan, subaylığa geçiş son derece kısıtlanmış ve adeta bir kast sistemi kurulmuştur.

● Mecburi hizmetlerde subaylarla asubaylar arasında büyük eşitsizlik vardır.

Örnekler yeterince gösteriyor, son yürüyüşler, tepkiler bu temellerden kaynaklanıyor. Kaldı ki silahlı kuvvetler bünyesinde üretilen mal ve hizmetlerin kalifiye emeğe dayananlarının önemli bir bölümü teknik sınıflara mensup assubaylar tarafından yerine getirilmektedir.

Ama bu gerçek, yani değer üreten assubayların varlığı, onların işçi sınıfının bir bölümü olduğu anlamına gelmez. Ne var ki, bu durum, assubayları da kendi kurtuluşlarının ancak işçi sınıfı ve bütün emekçi halk ile birlikte olacağını görmelerine yol açmaktadır.

Assubayların haksızlıklar ve eşitsizlik karşısında bulundukları açıktır. Mevcut anti demokratik kanunlar ve keyfi uygulamalar ortamında bu eşitsiz ve haksız durumu ancak dolaylı yoldan protesto edebilmişlerdir.

Assubayların bu uyanış belirtileri, halkımızın kurtuluşu mücadelesi içinde olumlu değerlendirilmelidir. Ancak akıldan çıkarılmamalıdır ki, daha demokrat ve özgür bir Türkiye'nin oluşturulması mücadelesinde, başlıca görev, Türkiye halkının örgütlenmesi ise assubaylar da bütün içinde görülmeli ve tüm halk kesimleri gibi assubayların örgütlenmesini önleyen anti demokratik kanun ve mevzuatla da mücadele edilmelidir.

Başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz

ULUSLARIN KADERLERİNİ TAYİN HAKKI

Başka sorunlara olduğu gibi ulusal soruna da tek devrimci, bilimsel çözümü proletarya ideolojisi getirmiştir.

İşçi sınıfı sosyalizminin ulusal mesele ile ilgili devrimci programı en kısa şekliyle şöyle özetlenmişti: *«ULUSLAR ARASINDA TAM EŞİTLİK — ULUSLARIN KENDİ KADERLERİNİ TAYİN HAKKI ve BÜTÜN ULUSLARIN İŞÇİLERİNİN BİRLİĞİ».*

Bilimsel sosyalizm her türlü ulusal baskıya, bir ulus üzerindeki her türlü ekonomik, siyasal, kültürel vb. baskıya amansızca karşı çıkar, ulusların, dillerin eşitliğini savunur, uluslar arasında zora dayanan tüm bağlara karşı çıkar, ezen ulusun hakim sınıflarına karşı sadece proletaryanın ve emekçilerin haklarını değil aynı zamanda ezilen ulusun ekonomik, siyasal, sosyal haklarını da savunur.

Bir Ulusun Kendi Kaderini Tayin Hakkı Nedir?

Birden fazla ulusun tek bir (üniter) devlette yönetildiği ülkelerde, işçi sınıfı sosyalizminin ulusal sorunla ilgili programı büyük önem taşır. Bu program, somut şartların somut tahlilinden ve tarihi sosyal gelişimin titizlikle gözlenmesinden yola çıkarak tesbit edilir. Bu program tesbit edilirken, *ulusların kendi kaderlerini tayin prensibi* ana ilkedir.

Çok uluslu bir ülkede, ezilen ulusun önünde şu siyasi çözümler (şıklar) vardır:

1 — *Bölgesel özerklik* yoluyla, bir devletin içinde özerk bir ulusal topluluk olarak kalmak ve özerk bir yönetim kurmak.

2 — *Federasyon* yoluyla, federal bir devlet bünyesi içinde bulunmak, başka ulusun üniter devletinin yerine, o ulusla federal bir devlet sistemi içinde birlikte yaşamak.

3 — Başka bir devlete iltihak etmek veya başka bir devletle federasyon, özerklik ilişkileri içinde birleşmek.

4 — Ayrılıp bağımsız devlet kurmak.

Ezilen bir ulus yukarıda sıraladığımız siyasi çözüm yollarından birisini ister ve onu elde etmek için mücadele eder.

Bilimsel sosyalizmde bir ulusun kendi kaderini tayin etme hakkı, (self-determinasyon veya oto-determinasyon) bütün bu siyasi çözümleri içerir, ama bir ulusun ayrılma hakkını, bağımsız devlet kurma hakkını tanımayan bir bilimsel sosyalist anlayış olamaz. Eğer, bir ulusun kendi kaderini tayin hakkı, bağımsız olma hakkını içermiyorsa, o hakka, «kendi kaderini tayin hakkı» diyemeyiz. Bu bakımdan, bilimsel teoride ulusların kaderlerini tayin etme hakkı (self-determinasyon) bağımsızlık hakkı olarak konulur.

«... eğer biz, ulusların kendi kaderlerini tayin etmesi kavramının anlamını hukuki tanımlamalarla cambazlıklar yaparak ya da soyut tanımlamalar icat ederek değil de ulusal hareketlerin tarihi ve iktisadi şartlarını inceleyerek öğrenmek istiyorsak, varacağımız sonuç kaçınılmaz olarak, ulusların kendi kaderlerini tayin etmesini, o ulusun yabancı ulusal bütünlerden siyasi bakımdan ayrılma ve bağımsız bir devlet kurmaları anlamına geldiği sonucudur» (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol. y, sf. 55)

Ulusal Sorun ve İşçilerin Birliği :

Bir ulusun kendi kaderini tayin hakkı ilkesi bir sosyalist ilkedir. İşçi sınıfı bu ilkeyi koyup savunurken, işçilerin bölünüp parçalanmasını değil, —tam tersine ulusların eşitsizliğini, yani bir ulusun diğeri veya diğerleri üzerinde ulusal baskısını, zora dayanan bağlar kurmasını kaldırarak ulusların hak eşitliğine dayanan bir platformda— *işçilerin birliğini* savunur.

Büyük Ekim Devrimine varan devrimci süreçte ülke sınırları içinde tek bir devlete (Rus devletine) bağlı olarak ezilen uluslar veya milliyetler durumunda yaşayan halkların ulusal meselelerine işçi sınıfı sosyalizmi eğilmiş, prensipler ve çözümler getirmiştir. Bu çözümler işçilerin birliğini parçalamak doğrultusunda olmamış tersine birleştirmek doğrultusunda olmuştur.

«... Böyle bir durum Rusya proletaryasının karşısına iki yönlü, daha doğrusu iki yanlı bir görev koymaktadır: birincisi, her türlü burjuva milliyetçiliğine karşı ve özellikle Rus milliyetçiliğine karşı mücadele etmek, sadece genel olarak bütün ulusların hak eşitliğini tanımakla yetinmemek, fakat aynı zamanda bağımsız devlet kurmada da, hak eşitliğini, yani ulusların kendi kaderlerini tayin etme, ayrılmada, hak eşitliğini tanımak. Ve ikincisi, özellikle bütün ulusların herhangi bir biçimdeki burjuva milliyetçiliğine karşı başarıyla mücadele edebilmek için, bugünkü durum karşısında proletarya mücadelesinin ve proleter örgütlerinin birliğini koruma görevini ulusal tecrit doğrultusundaki burjuva çabalarına rağmen, bu görevleri uluslararası birlik içinde toplama görevini koymaktadır.

Bütün uluslar için tam hak eşitliği; ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı, bütün ülkelerin işçilerinin birleşmesi — marksizmin ulusal programının bütün dünyanın tecrübesinin ve Rusyanın tecrübesinin işçilere öğrettiği işte budur. (aynı eser, sf. 129)

İşçi sınıfı sosyalizmi, ulusal meselenin, reformist açılardan çözülmesine karşı çıkar, meselenin devrimci yoldan çözümünü önerir. Bu çözüm ise tamamen ezilen ulusların çıkarına değil, tüm halkların çıkarınadır. Sosyalizm uluslar arasında serbest rızaya dayanmayan hiçbir bağı, ilişkiyi kabul etmez.

Ulusal baskıya karşı ve emekçilerin yana olan çözümü sadece işçi sınıfının bilimi, bir başka deyimle devrimci işçi sınıfı önerebilir. İşçi sınıfı sosyalizmi, ulusal ve şoven baskılara tereddütsüzce karşı çıkarak, bu konuda genel olarak ezilen ulusun ve özel olarak ezilen ulus emekçilerinin yanında yer alır. Ezen ve ezilen ulusların işçilerini birleşmeğe çağırır. Ulusların ayrılma hakkını savunmak yukarıda söylediğimiz gibi, işçilerin bölünmesini istemek anlamına gelmez. Sosyalist pratik bunun tersini ispatlamıştır. Ulusların kaderlerini tayin hakkını savunan işçi sınıfı sosyalizmi, bu hakkın ve küçük burjuva milliyetçiliği tarafından bölünmesini önlemiş, ve işçilerin sapasağlam birliğini gerçekleştirmiştir.

Tek bir üniter devlete bağlı birden fazla ulus veya milliyet varsa, burjuvazinin egemen durumda bulunan ulusun işçi sınıfı sosyalistlerine ulusal sorun konusunda büyük görevler düşer. Bu durumdaki işçi sınıfı devrimcileri, egemen ulusun şovenizme, egemen ulusun kaçınılmaz olarak koyduğu, kayıtsız şartsız karşı çıkmak ve en ufak milliyetçi tortulardan, kalıntılardan bile arınmak zorundadırlar. Farklı milliyetlerin emekçileri arasındaki güvensizlikleri yoketmekle başlıca görev, gene egemen durumda bulunan ulusun sosyalistlerine düşer. Gene bu sosyalistler, her türlü reformist çözüme veya küçük burjuva yollarına, önerilerine, girişimlere karşı, —diğer meselelerde olduğu gibi— bu meselede de titizlikle mücadele etmek zorundadırlar.

Egemen Burjuvazinin Demagojileri ve Küçük Burjuva Tavrı :

Egemen ve imtiyazlı durumda bulunan ulusun burjuvazisi diğer milliyet üzerinde kendi çıkarlarına uygun olarak yani ekonomik temelden kaynaklanan bir ulusal baskı uygularken yaydığı milliyetçilik—şovenizm tohumları, o ulusun küçük burjuva ilericilerini de etkisi altına alır. Hatta sosyalist saflarda bile böyle milliyetçiliğin izleri çeşitli ayrı gruplar veya eğilimler içinde göze çarpabilir. Buna karşı işçi sınıfı sosyalistleri ilerici saflardaki bu gibi yanlış ve milliyetçi eğilimlere karşı mücadele eden tek doğru ve devrimci çizgiyi temsil eder. Ulusların veya milliyetlerin arasındaki hak eşitsizliğine dayanan her türlü uygulama veya görüşe karşı çıkar. Burjuvazinin bu konudaki demagojilerini teşhir eder, burjuvazinin ulusal baskı ve şovenizm konusunda sağladığı küçük burjuva, hatta ilerici küçük burjuva desteğini kaldırmağa, ve işçi sınıfının çözüm yolunun doğruluğunu tüm sosyalistlerden başlayarak tüm emekçilere ve ilerici kesimlere yaymağa çalışır. Burjuva demagojilerini ve şoven uygulamaları, nedenleriyle ve çözüm yoluyla birlikte kitleler önünde sergiler. Halkların kardeşliğini her yerde ve her zaman savunur.

Pratik göstermiştir ki bir kısım liberal burjuvalarla küçük burjuva ilericileri, işçi sınıfı sosyalizminden uzak oldukları için, bir çok meselede demokratik davranabilseler bile, bu konuda pek demokratik davranamazlar. Self-determinasyon hakkına karşı çıkarlar. Bu nedenle, egemen durumda bulanan milliyetin küçük burjuvaları arasındaki bu gibi eğilimleri ideolojik platformda etkisizleştirmek görevi de işçi sınıfı devrimcilerinin görevidir.

İşçi sınıfı sosyalizminin bu konuda dünya ölçüsündeki gücü ve ezilen halklarının bağımsızlık mücadeleleri, ulusların kaderlerini tayin hakkı (self-determinasyon) prensibine saygılı olunmasını Birleşmiş Milletler yasasının birinci maddesinde yeralacak ölçüde somutlamıştır. Fakat buna rağmen gerek emperyalist burjuvazi gerekse çeşitli «çok milliyetli üniter devletlerdeki egemen burjuva kesimleri kendi sınıfsal çıkarları adına bu ilkeye saygıyı *sözde* kabul etmektedirler. Gerçekte onların ulusların kendi kaderlerini tayin etmelerine tahamülleri yoktur, böyle bir hakka asla saygı duymazlar. Tam tersine ezilen uluslar üzerinde şoven zulmü güçleri yettiğince sürdürler.

Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı Ne Değildir?

Sık sık vurguladığımız gibi, işçi sınıfı, uluslar arasında zora dayanan bağları asla kabul etmez. Eğer böyle bir durum varsa, işçi sınıfı daima mazlumdan yanadır, mazlumla birlikte zalime karşı savaşır, ona yol göstericilik eder.

İşçi sınıfı bir ulusun kendi kaderini tayin, yani ayrılma *hakkını* kayıtsız şartsız her yerde savunur, ama öte yandan ayrılmayı teşvik etmez; işçi sınıfının sosyalist bayrağı altında, hiç bir ulusal baskıya ve eşitsizliğe yer vermeyecek şekilde demokratik merkeziyetçiliği önerir.

İşçi sınıfı, ezilen ulusların ayrılma isteğinin, burjuvazinin zulmünden ve ulusal baskısından doğduğunu bilir ama sosyalizmin tüm baskıları ortadan kaldıracağını ve işçi sınıfı enternasyonalizminin prensiplerini uygulayacağını belirtir. Ayrıca sosyalizm büyük devletlerden yanadır, küçük küçük, ayrı uluslar yerine demokratik merkeziyetçilik ilkesiyle örgütlenmiş ve tüm ulusal hak eşitsizliklerini yoketmiş büyük birimlerini birliğinden yanadır.

Proletarya sosyalizmi bu konuda şunları söylemektedir:

«... Halk her günkü tecrübesinden coğrafi ve iktisadi bağların değerini ve büyük pazarla büyük bir devletin avantajlarını bilir. Onun için halk, ancak ulusal zulüm ve ulusal sürtüşme, hayatı dayanılmaz hale getirdiği zaman ve iktisadi ilişkileri baltaladığı zaman ayrılmaya bir çare olarak başvurur. Böyle bir durumda kapitalist gelişmenin ve sınıf mücadelesinin özgürlüğünün çıkarlarına en iyi hizmet ancak ayrılmayla sağlanabilir. (aynı eser sf. 88)

Ve sosyalizmi kurmuş çok uluslu ülkelerde, böyle baskılar ortadan kalktığı içindir ki, uluslar demokratik merkeziyetçilik ilkesi ile birlik içinde yaşamaktadırlar.

Küçük burjuva demagogları ulusların kendi kaderlerini tayin, yani ayrılma hakkını, ayrılmağa teşvik diye görmeğe ve göstermeğe çalışırlar. Bilimsel sosyalizm bu demagojilere çok güzel bir örnekle cevap vermektedir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, evlilik kurumu ve boşanma ile karşılaştırıp, boşanma hakkının savunulması ile boşanmayı teşvik etmenin ayrı şeyler olduğunu belirtmektedir:

«Gericiler boşanma serbestliğine karşıdırlar, onlar bu konunun «dikkatle ele alınması» gerektiğin söylerken ve yüksek sesle bunun 'ailenin çözülüp dağılması' olacağını ilan ederler. Demokratlar [sosyalistler] ise, gericilerin ikiyüzlülük ettiklerine, gerçekte polisin ve bürokrasinin tahakkümünü, bir cinsin ötekine kıyasla imtiyazlı durumunu ve kadınların en kötü biçimde gadre uğratılmasını savunduklarına inanırlar. Onlar boşanma serbestliğinin, 'ailenin çözülüp ağılmasına' sebep olmayacağına, tersine uygar bir toplumda, biricik mümkün ve sağlam temel olan demokratik temel üzerinde aileyi güçlendireceğine inanırlar.

Boşanma serbestliğini savunan bir kimseyi, aile bağlarını yıkmak istemekle suçlamak ne kadar ahmakça ve ne kadar ikiyüzlüce bir davranışsa, ulusların kendi kaderlerini tayin etme özgürlüğünü savunanları da, yani ayrılma özgürlüğünü savunanları da, ayrılmayı teşvikle suçlamak, o ölçüde ahmakça ve ikiyüzlü bir davranıştır. Tıpkı burjuva toplumda burjuva evlenme kurumunun üzerinde bulunduğu imtiyazların ve ahlaksızlıkların savunucuları boşanma özgürlüğüne karşı çıktıkları gibi, aynı şekilde, kapitalist devlette, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkını yani ulusların ayrılma hakkını reddetmek, egemen ulusun imtiyazlarını ve demokratik metotlara karşı polis yönetim metotlarını savunmaya eşittir.

....

İşçi sınıfı ve onun kapitalizme karşı mücadelesinin çıkarları, bütün uluslar işçilerinin tam dayanışmasını ve en sıkı birliğini gerektirmektedir; bu çıkarlar her milliyetten burjuvazinin şoven politikasına karşı şiddetle karşı koymayı emreder: Onun için Sosyal-Demokratlar, eğer ulusların kendi kaderini tayin etme hakkını, yani ezilen ulusun ayrılma hakkını reddederlerse, ya da ezilen ulusların burjuvazilerinin bütün ulusal isteklerini desteklerlerse, proletaryanın siyasi çizgisine karşı gelmiş olurlar ve işçileri burjuvazinin politikasına boyun eğmeye yöneltirler.

....

... Ve sömürüye karşı başarıyla mücadele edebilmek için proletarya burjuva şovenizminden arınmış olmalıdır; o, eğer deyim uygun düşerse, çeşitli ulusların burjuvazileri arasında sürgelmekte olan mücadelede mutlak olarak tarafsız kalmalıdır. Eğer herhangi bir ulusun proletaryası «kendi» milli burjuvazisinin imtiyazlarını en hafif şekilde de olsa, desteklerse, bu, kaçınılmaz olarak öteki ulusun proletaryası arasında güvensizlik yaratacaktır; işçilerin uluslararası sınıf dayanışmasını zayıflatacak, onları bölecektir, ve böyle bir durumda sevinecek olan ancak burjuvazi olacaktır. Ve ulusların kendi kaderini tayin etme, ya da ayrılma hakkının reddedilmesi, uygulamada kaçınılmaz olarak egemen ulusun imtiyazlarının desteklenmesi anlamını taşır. (aynı eser, 87-90)

Milliyetçi Yorumlar .

Ulusların kendi kaderlerini tayin ilkesi çeşitli küçük burjuva milliyetçi yorumlardan kurtulamamaktadır. Milliyetçi tortulardan arınmamaktan gelen bu yorumlar, kesin ve açık olan prensip üzerinde kavram kargaşaları yaratabilmektedir. Bir milliyetin ayrılma hakkını savunmakla, ayrılmayı teşvik etmek aynı şeyler değildir. Bu hakkı nasıl kullanacağına karar verecek oln milliyetin halkıdır, ve zaten bütün yeryüzündeki halkların aktif tavrı bu sorunu kimi yerde çözmüştür, kimi yerde çözmektedir.

Bilimsel sosyalizm bu konuda şu ilkeyi getirmektedir:

«... her türlü *şoven-milliyetçiliğe karşıyız ve demokratik* merkeziyetçilikten *yanayız. Biz aynı zamanda mahalli özelciliğe ve bölge şovenciliğine de karşıyız;* biz bütün öteki etkenler eşit olduğu takdirde, *büyük devletlerin, iktisadi ilerlemenin doğurduğu meseleleri ve proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesinin getirdiği meseleleri, küçük devletlerden çok daha başarılı olarak çözüme bağlayacakları inancındayız. Ama biz ancak serbest rızaya dayanan ve zorla kabul ettirilmeyen ilişkileri kabul ediyoruz. Her nerede uluslar arasında zora dayanan bağlar görürsek, biz her ulusun ayrılmasını vazetmeğe asla kalkışmadan her ulus için kendi siyasi kaderini serbestçe tayin etme* hakkını, *yani ayrılma hakkını azimle* ve kayıtsız şartsız *savunuruz.*

Bu hakkı savunmak, tanımak ve ondan yana olmak, ulusların hak eşitliğini savunmaktır, zora dayanan bağlara karşı çıkmaktır, hangi ulus olursa olsun onun siyasi imtiyazlarına karşı mücadele etmektir ve bu yüzden de ayrı ayrı ulusların işçileri arasında tam bir sınıf dayanışmasını geliştirmektir.

Zora dayanan feodal, askeri bağların yerine, serbest rızaya dayanan ilişkiler kurulduğuna bundan ayrı ayrı ulusların işçilerinin sınıf dayanışması kazançlı çıkar.

Biz halkın özgürlüğü ve sosyalizm uğruna mücadele konusunda ulusların hak eşitliğine özel bir değer atfetmekteyiz...» (aynı eser, sf. 139)

Hangi ulustan olurlarsa olsunlar, işçi sınıfı sosyalistleri meseleye işçi sınıfının yüksek çıkarları açısından bakarlar. Birden fazla milliyetin bulunduğu bir devlette, egemen olan ve olmayan milliyetin işçi sınıfı sosyalistleri, meselenin çözümünü işçi sınıfı dışında aramağa yönelmezler, işçi sınıfının bilimini ve yöntemlerini bir kenara itip, burjuva şovenizmine veya küçük burjuva milliyetçiliğine düşmezler. O ülkedeki topyekûn işçi sınıfı hareketi ile halklar meselesi arasındaki, ulusal sorunu çözülmesi arasındaki diyalektik bağı gözden kaçırmazlar.

İşçi sınıfı sosyalistleri konuya yaklaşırken somut durumun somut tahlilini, bilim dışına çıkmadan yapmak zorundadırlar. O ülkedeki çelişkiler meselesini ve önce çözülmesi gerekli olan çelişkinin tesbitini ve tüm devrim güçlerini, karşı-devrim cephesinin en zayıf halkasına yığmak ve yüklenmek gereğini unutmaksızın mücadele ederler. Ülkedeki üretim ilişkilerini, meselenin tarihi ve sosyal geçmişini, gelişimini ve bugünkü somut durumunu, egemen sınıflar arasındaki bağları, buna karşı en geniş emekçi kitlelerin, işçi sınıfı öncülüğünde nasıl mücadele vermesi gerektiği sorunlarını en doğru tarzda çözerek ve buna politika uygulayarak yol almak işçi sınıfı sosyalizminin görevidir. Genel ve evrensel prensiplerin hayata geçirilmesi ancak bu gereklerin yerine getirilmesi ile mümkündür.

Her meselede olduğu gibi, ulusların kendi kaderlerini tayin prensibinin uygulanmasında da, bu prensibin sahibi olan işçi sınıfı sosyalizmi rehberlik etmelidir.

Konuya şu veya bu küçük burjuva milliyetçiliği açısından bakmak, bizi bilim dışı çözümlere, yanlışlara, yanılgılara ve başarısızlıklara götürür.

Ezilen Ulus Burjuvazisi ve Proletarya :

Ezilen ulusun burjuvazisinin ulusal baskıya ve onun ardındaki egemen güçlere karşı başkaldırısı demokratik bir muhteva taşır. Ezilen ulus burjuvazisi zulüme ortak olmadığı, zulme karşı mücadele ettiği takdirde bu genel demokratik muhtevayı içermektedir. Ama, burjuvazinin sınıfsal karakterini ve işçi sınıfı ile temeldeki uzlaşmaz çelişkisini de asla gözden uzak tutmamak gerektir. Tüm kurtuluş savaşlarında, milli burjuvazi, bir yandan kurtuluş mücadelesine katılırken, öte yandan işçi sınıfı ve halk düşmanı karakterini her fırsatta göstermiştir. İşçi sınıfı sosyalistleri bu gerçeği asla gözden uzak tutmamalıdırlar ve mücadele içinde işçi sınıfı sosyalizminin öncülüğünün egemen olması (işçi sınıfının öncü olması) için vargüçleriyle mücadele etmelidirler. Çünkü, milli burjuvazinin kaygısı ve kavgası, elbette kendi ulusunun halkı, emekçi yığınları için değil, her şeyden önce, kendi sınıfsal çıkarları içindir. Bu nedenle:

«... Proletarya, eşitliği ve ulusal devlet kurma hakkı eşitliğini tanırken, bütün ulusların proleterlerinin birliğine pek büyük değer verir, ve her ulusal talebi, her ulusun ayrılma hakkını, işçilerin sınıf mücadelesi açısından değerlendirir. (aynı eser, sf. 73)

Ulusların kendi kaderlerini tayin ve ayrılma hakkını, ezilen ulusların burjuva milliyetçiliğine destek olmakla nitelendiren Rosa Lüksemburg'a karşı Lenin şunları söylüyordu:

«Eğer, ezilen ulusun burjuvazisi ezen burjuvaziye karşı savaşırsa, biz, her zaman ve herkesten daha kararlı olarak bu savaştan *yanayız;* çünkü biz zulmün en amansız ve en tutarlı düşmanlarıyız. Ama ezilen ulusun burjuvazisi *kendi* öz burjuva şoven milliyetçiliğinin çıkarlarını savunuyorsa, biz ona da karşıyız. Ezen ulusun imtiyazlarına ve zulmüne karşı savaşırız ama ezilen ulusun kendisi için imtiyazlar sağlama yolunda çabalarına destek olmayız..» (aynı eser, s. 73)

İşçi Sınıfı Enternasyonalizmi :

Gene Lenin, işçi sınıfı enternasyonalizmi ve uluslar meselesinde her türlü ulustan küçük burjuvazinin kavram kargaşası yaratmak için öne sürdükleri görüşlere cevap olarak, III. Enternasyonalin, II. Kongresi için hazırladığı tezlerin ilk taslaklarında şu noktayı vurgulamaktaydı:

«Küçük burjuva Milliyetçiliği, salt milletlerin eşitliğinin tanınmasını enternasyonalicilik ilan eder ve oradan bir adım ileri gitmez. Bu tanımanın sadece lafta kalması bir yana küçük burjuva milliyetçiliği ve milli bencil çıkara hiç dokunmaz; oysa proleter enternasyonalciği önce herbir ülkedeki proleter mücadelesinin çıkarlarının dünya çapındaki proleter mücadelesinin çıkarlarına bağımlı kılınmasını, sonra da burjuvaziye karşı zafer kazanmakta olan bir milletin, milletlerarası sermayenin alaşağı edilmesi yolunda en büyük milli fedakârlıklara katlanmaya razı olunmasını ve bu fedakârlıklara katlanılmasını şart koşar. (Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, Ant yay. sf. 319. 320)

İşçi sınıfı enternasyonalizmi konusunu daha önce KİTLE'de ele aldığımız için, burada bir hatırlatma yapmakla yetindik. Bir proletarya devrimcisi her türlü burjuva ve küçük burjuva milliyetçiliğine düşmeden, enternasyonalizm ruhunu ve anlayışını yitirmeden, şovenizme ve şovenist baskılara, uygulamalara, ve eğilimlere karşı uyanık durarak mücadele etmesini bilmeli ve *işçilerin birliği,* ilkesini asla çiğnememelidir. İşçi sınıfının yüksek birlik ve dayanışma ruhunu zedeleyecek her türlü görüş ve davranışa karşı çıkmak işçi sınıfı sosyalizminin en önde gelen görevlerinden biridir. İşçi sınıfının uluslar meselesindeki ilkesi: İŞÇİLERİN BİRLİĞİ—HALKLARIN KARDEŞLİĞİ'dir.

Ulusal sorun ve işçi sınıfı örgütlenmesi

Bir üniter devlet yönetimi altında birden fazla milliyet yaşamaktaysa, meseleye doğru çözümü hangi milliyetten olursa olsun, işçi sınıfı sosyalistlerinin getireceğini söylemiştik.

Elbette, böyle bir çözümü işçi sınıfı sosyalistleri tek başlarına, tek tek düşünerek, ve davranarak veya mücadele ederek getiremezler. Evrensel prensiplerin o ülkenin somut şartlarında hayata geçirilmesini sağlayacak olan güç, işçi sınıfının politik örgütüdür. Şu halde, doğru politikanın ve devrimci çözümün gerçekleşmesi ve halkların kurtuluş hedefine ulaşması için, işçi sınıfının merkezi siyasi otoritesinin yol göstericiliği şarttır. Yani meselenin düğümlendiği nokta işçi sınıfının bağımsız politik örgütlenmesidir.

Eğer bir emekçi halk (veya halklar) hareketinde, işçi sınıfı partisi öncü değilse, bu hareket sadece geçici başarılar elde edebilir. Halkların (emekçilerin) nihai kurtuluşu ancak sosyalizmle mümkün olduğuna göre bu hedefe giden, yolda kalıcı başarılar elde etmek mutlaka emekçi halk hareketinin zafer yolunun lokomotifi olan işçi sınıfının siyasi örgütünün öncülüğünü gerektirir.

Birden fazla ulusun yaşadığı bir burjuva devlette, mesele gelir, işçi sınıfı partisinin örgütlenmesine, (yani işçi sınıfı örgütlenmesine) dayanır. Tekrar hatırlatalım, işçi sınıfının örgütlenmesi ulusal sorunu çözecek tek tayin edici faktör değildir, ama bu sorunu en devrimci tarzda, nihai hedefe ulaştırmayı gözden uzak tutmadan çözecek başlıca faktördür. İşçi sınıfı örgütlenmesi, ülkede büyük bir politik potansiyel yaratacak, hangi halktan olursa olsun o topraklar üzerindeki tüm ezilenlerin kurtuluş özlemlerini dile getirecek yol göstericilik yapacaktır. İşçi sınıfı Partisi ulusal baskıya karşı, *enternasyonalist ruhla,* mücadele edecek tek politik potansiyeldir.

Bu nedenlerden ötürü, işçi sınıfı sosyalizmi, gerek antiemperyalist savaşlarda, gerekse çok milliyetli burjuva devletlerinde, işçi sınıfının, işçilerin politik ve ekonomik örgütlenmesine çok önem verir. Bu konuda küçük burjuva milliyetçiliğini temsil eden Bundçuların, milliyetler esasına göre işçi sınıfı örgütlenmesi önerisine karşı, işçi sınıfı sosyalizmi tereddütsüzce direnir. ayrı milliyetlerden olan işçileri, demokratik merkeziyetçilik ilkesi altında, tek bir merkezi otorite biçiminde politik bakımdan örgütler ve nihai hedefe sosyalizme götürür.

Ayrı milliyetlerden işçilerin aynı politik örgütte (ve dolayısiyle aynı ekonomik örgütler de) örgütlenmesi ilkesini ileri süren işçi sınıfı sosyalizmini, Bund'çu küçük burjuvalar asimilasyon politikasını uygulamakla suçlamaktaydılar. Lenin işçilerin tek bir örgütte örgütlenmelerine karşı çıkan Bundçuları sert bir dille eleştirmektedir. Lenin bu durumun ulusal asimilasyon ile bir ilgisi olmadığını, böyle görüşlerin küçük burjuva milliyetçiliğinden ileri gidemeyeceğini söylüyor. (Ulusların Kaderleri ni tayin hakkı, sf. 19-27)

«... Kim ulusların ve dillerin eşitliğini tanımıyor ve savunmuyorsa, kim her türlü ulusal baskı ya da eşitsizliğe karşı savaşmıyorsa, o, marksist değildir. Bunda hiç kimsenin şüphesi yoktur. Ama şundan da hiç kimsenin şüphesi olmaması gerekir ki başka ulusun marksistini, «ulusal özümleme» fikrine sahip çıkmakla suçlayan sözde marksist de, gerçekte basit bir *küçük burjuva milliyetçisinden* başka birşey değildir.»

Bu satırlarının yazıldığı 1913 yılında, Lenin, bu suçlamaları genel olarak Rusyalı Yahudilere ve özel olarak Bund'çulara yöneltmekteydi.

O dönemde, ezilen ulus durumundaki Ukraynanın milliyetçileri ve bir kısım sosyalistleri ile Lenin arasında tartışmalar oluyordu. Lenin, zaferi gerçekleştirecek ve ulusal zulmü kıracak, demokrasiyi özleyen köylü yığınlarını arkasından sürükleyecek gücün proletarya olduğunu söylüyordu. Son on yılda Ukrayna'nın Büyük-Rusya'dan kapitalist sektörlere, madenlere, şehirlere on binlerce ve yüzbinlerce köylü ve işçiyi çeken hızlı bir iktisadi gelişme içinde olduğunu söylüyor ve durumun ilerici bir nitelik taşıdığını belirtiyordu. Ukraynanın küçük burjuva milliyetçileri, «Ukraynanın ulusal görevlerinin bir anlık başarısı için iki ulusun proletaryasının kaynaşmasını ve özümlenmesine» karşı çıkıyorlardı. «İlkönce ulusal görevler ondan sonra proletaryanın görevleri diyorlar burjuva milliyetçileri ve onların ardından... sahte marksistler bunu tekrarlıyorlar.» diyen Lenin şöyle ekliyordu: *«Biz her şeyden önce proletaryanın görevleri diyoruz, çünkü bu görevler sadece emeğin ve insanlığın sürekli ve hayati çıkarlarını karşılamakla kalmıyor, ama aynı zamanda bunlar, demokrasinin çıkarlarına da uygun düşmektedir; ve demokrasi olmadan Ukrayna ne özerk olabilir, ne de bağımsız.»* Lenin, Ukraynalı sözde maksistlerin tutumunun işçi sınıfı çıkarlarına uygun düşmediği gibi, Ukrayna burjuva milliyetçileri bakımından bile sağlam bir muhakeme tarzı olmadığını belirtiyordu.

Lenin, ezilen ulus durumundaki Ukraynanın bir maksistinin, Rus zalimlerine karşı duyduğu *tamamen haklı ve tabii* kinin bir parçasını hafif bir düşmalık duygusu biçiminde bile olsa Rus proleter kültürüne ve hareketine karşı duyarsa, burjuva milliyetçiliğinin batağına batmış olacağını söylemekteydi. Aynı şekilde bir Rus marksistinin Ukraynalıların tam hak eşitliği ya da bağımsızlık isteğini unutmasını sadece burjuva değil, aşırı gerici şovenizmin batağına düşmüş olacağını belirtiyordu. Rus ve Ukraynalı işçiler bir tek devlet çerçevesinde yaşadıkları sürece en sıkı birlik ve organik kaynaşma içinde olmaları, milli ayrıntı meseleleri konusunda büyük bir hoşgörü göstermeleri gerektiğini söyleyen Lenin şöyle devam ediyor: *«Bir ulusun işçileri ile bir başka ulusun işçileri arasında hertürlü ayırıma girişimi, marksist 'özümlemeye' karşı her hücum, proletaryayı ilgilendiren meselelerde bir tüm sayılarak, ulusal kültürü güya tek ve bölünmez olduğu iddia edilen bir başka kültürle karşı karşıya getirme* vb. *burjuva milliyetçiliğinden esinlenen davranışlardır ve bunlara karşı amansızca savaşılmalıdır.» (aynı eser, sf. 26-27)*

Ayrı ulusların, küçük burjuva milliyetçiliğinin tesirinde olan sözde marksistleri ulusların kaderlerini tayin hakkı ilkesinin karşısına, «ulusal kültürel özerklik» teziyle çıkmışlardı. İşçi sınıfı sosyalizmi bu tezlere karşı mücadele etti, ulusal kültürel özerkliğin, proletaryanın birliğini parçalayacağını ileri sürdü. İşçilerin milliyetlere göre bölünmesini, bu şekilde eğitilip örgütlenmesini öneren bu reformist ve mil

(Devamı 4. sayfada)

SOSYALİST PRATİĞİN BAZI TEMEL KAVRAMLARI ÜZERİNE : VIII

Ajitasyon - Propoganda ve örgüt bağı

İşçi sınıfı sosyalizmi bilinçlendirme ve örgütlendirme çalışmalarında titizlikle üzerinde durduğu ilkelerden birisi de: *İşçi sınıfına toptan bilinç verilir* prensibidir.

Ekonomist ve sendikalistler, işçi sınıfının siyasi mücadelesini liberal burjuvaziye bıraktıkları için, işçi sınıfının önce ekonomik bilince varacağını, işçilerin siyasi mücadelesinin daha sonra (bilinmeyen bir tarihte) sözkonusu olacağını ileri sürerlerdi.

Böylece işçi sınıfına *aşamalı* bilinç verme tezi, ekonomistlerin görüşleri olarak doğdu. Daha sonra, işçi sınıfı sosyalizmin ekonomistlere karşı ideolojik başarısı, kendiliğinden gelme mücadele, kuyrukçularına, yani iktisadi mücadeleyle yetinmeği sağlık veren oportünistlere veya Çar ajanı Zubatof çömezlerine yeni kılıflar arttırdı arattı.

Bunlar da ekonomistlere sözde karşı çıkıyorlar fakat aşamalı bilinçlendirme tezini ufak tefek değişikliklerle ileri sürüyorlardı. Özce ekonomistlerden farklı olmayan bu eğilimlere göre, işçi sınıfının iktisadi mücadelesi siyasi bilinçlenme ve siyasi mücadele ortamını doğuracaktı, bu nedenle bilinçlendirmeyi aşamalara bölmek doğruydu, işçilere önce ekonomik ajitasyon yoluyla ekonomik mücadele bilinci verilmeli, daha sonra siyasi ajitasyona geçilmeliydi.

Böylece, işçi sınıfının siyasi bilinçlenmesini, yani *kendisi için sınıf* olmasını, *siyasi örgütlenmesini*, üstü kapalı biçimde erteleyen yeni reformist görüşler ortaya çıktı.

Gerçi işçi sınıfı sosyalizmi ekonomik ajitasyon ile siyasi ajitasyon kavramlarını kabul eder, ama bu ajitasyonlar arasına Çin sedleri çekmez, bu ajitasyonları aşamalar biçiminde ortaya koymaz.

Siyasi ve ekonomik ajitasyonun diyalektik birliği, siyasi ve ekonomik mücadelenin diyalektik birliğinden temellenir. İşçi sınıfı sosyalizmi aşamalı bilinçlendirme tezlerine karşı çıkar. Ekonomik ve siyasi ajitasyonu mekanik ayrımlara vardırarak, siyasi mücadeleyi ve siyasi bilinçlenmeyi zaafa uğratan eğilimleri zararlı sayar.

● Ekonomik ajitasyon

İşçilerin, işgücünü daha ehven, daha elverişli şartlarla işverene satmak ve çeşitli çalışma ve yaşama şartlarını geliştirmek için verdikleri iktisadi (ekonomik) mücadele, bilindiği gibi işyerlerinde işverenlere karşı, çoğu kez sendikal örgütlerle verilir.

İşçilerin bu mesleki örgütlenmelerinde, elbette ekonomik ajitasyon yapmak, işçilerin kötü yaşama koşullarını vurgulamak gerekir. Bu ajitasyonlar, işçilerin geniş ölçüde ilgisini çeker. Çoğunlukla bildiriler ve sözlü konuşmalar yoluyla yapılan ekonomik ajitasyonlar işçilerin o işyerinde veya o iş kolunda işverenle olan somut günlük çelişkilerini dile getirdiği için işçiler tarafından kolayca anlaşılır. Özellikle, bir işyerinde işçilerin tepkisini çekecek olaylar olduğu zaman, veya işçi direnişleri, işçi grevleri yeraldığı zaman, işçiler bu gibi ajitasyonlara karşı daha fazla ilgi gösterirler. Böyle somut olaylardan kalkarak, işçilerin genel hayat standartlarını ve kötü yşama koşullarını dile getirmek, işçilerin genel ekonomik, demokratik, sosyal sorunlarını vurgulamak şüphesiz ki ekonomik ajitasyon görevimizdir.

Ama bu ekonomik ajitasyon, siyasi ajitasyondan kopuk yürütülürse, siyasi ve ekonomik ajitasyon arasında bağ kurulmazsa, ve işçi liderlerine *propaganda* yani bilinçlendirme çalışması yapılmazsa, ekonomik ajitasyon havada kalır. genel ekonomik ajitasyon dışında, her işyerine ve işkoluna göre değişen özel ekonomik ajitasyon işyerinden işyerine, işkolundan işkoluna göre değişir.

İşçi sınıfının devrimci örgütleri elbette, genel ve özel ekonomik ajitasyon üzerine yoğunlaşmalı, bir iş kolundaki veya işyerindeki veya belirli bir bölgedeki işçilerin ekonomik, demokratik sorunlarına eğilerek, ekonomik ajitasyonu ihmal etmemeli, çeşitli özel çelişkileri ve olayları somut ekonomik ajitasyon imkânı olarak değerlendirmelidir. Ama devrimci işçi örgütlerini, işçi sınıfı sosyalistlerinin asla ihmal etmemeleri gereken nokta, ekonomik ajitasyon ile siyasi ajitasyon arasındaki sıkı diyalektik bağdır, ve gene ajitasyon ile propoganda bağının, işçi sınıfının siyasi-ekonomik-politik mücadele üçlüsünü gerçekleştiren çalışmalar olduğudur.

● Siyasî ajitasyon

Siyasi ajitasyon da yine genellikle somut şartlardan, somut olay ve durumlardan yola çıkılarak yapılır. Fakat siyasi mücadeleyi sözde kabul edip, özde erteleyen reformist eğilimler siyai ajitasyonu da yozlaştırmağa çalışırlar ve çalışmışlardır. Onlar, hakim sınıfların, devletin, polisin, jandarmanın zulmünü sadece dile getirirler veya siyasi ajitasyonu birtakım somut siyasi demokratik taleplerde, çeşitli mahalli isteklerde sınırlarlar. Siyasi ajitasyonu kısıtlayan, bu gibi eğilimler de gerçekte siyasi çalışmayı engellemektedir. Hiç şüphesiz polis-jandarma zorbalığı, dayağı, hakim sınıfların baskı araçları tarafından işçilere yapılan her türlü baskı ve haksızlık, çeşitli siyasal özgürlük talepleri, mahalli istekler, bunların hepsi birer siyasi ajitasyon konusudur. Ama işçi sınıfı sosyalizmi siyasi ajitasyonu burada kısıtlamaz. Siyasi ajitasyonu bu sınırlarda durdurmak isteyen tutumlar, birtakım ufak tefek siyasi hakların işçi mücadelesi ile elde edilmesini yeter gösterirler. Siyasi mücadele gereğini sözde kabul eden bu eğilimler, gerçekle siyasi mücadeleyi burjuva reformistlerinin sendikalistlerin ekonomik-demokratik mücadele sınırlarına indirgemiş olurlar. İşçi sınıfının siyasi talepleri öyle genel veya özel birkaç siyasi, demokratik özgürlük isteklerinden ibaret değildir.

İşçi sınıfı sosyalizmi, siyasi ajitasyonu, siyasi iktidarı hedefleyecek biçimde yapar. Gene hiç şüphesiz, işçi sınıfı partisi ve işçi sınıfının devrimci meslek kuruluşları, çeşitli yan örgütler, işçi sınıfının siyasi özgürlükleri için hem yurt çapında, hem mahalli olarak mücadele ederler. Ama işçi sınıfı sosyalizmi, işçilerin siyasi taleplerinin mahalli meclislerden, belediyelerden veya parlamentodan koparılacak birkaç tavizden ibaret olmadığını pek iyi bilir. Ve işçi sınıfı sosyalizmi, İŞÇİ SINIFININ *asıl talebinin* SİYASİ İKTİDAR olduğu gerçeğini asla gözden uzak tutmaz ve siyasi sosyalizmi siyasi ajitasyon ile propagandanın kopmaz bağını daima korur, geliştirir ve güçlendirir.

● Ajitasyon-propaganda bağı

İşçi sınıfı sosyalizmi ister bir ekonomik mücadele noktasından, ister bir siyasi olaydan yola çıksın, her durumda, ekonomik ve siyasi ajitasyonu birarada götürür, propaganda zeminini hazırlar ve merkezi yayın organları aracılığıyla, ajitasyon ile propogandanın zorunlu bağını pratikte gerçekleştirir.

Gene işçi sınıfı sosyalistleri ister Parti aracılığıyla ilişki kurdukları, isterse sendikalar ve benzeri işçi kuruluşları ile ulaştıkları işçi kitlelerine siyasi ve ekonomik ajitasyonu yaparken, propogandanın ipuçlarını verirler. Partinin uygun, kolay öğrenilir ve muhtevalı sloganlarını yerleştirirler. Dağıtılan bildiriler, propagandanın ipuçlarını, ön vurgulama noktalarını içerir. Ajitatörlerin konuşmaları, propagandaya dönük olur. Böylece, genel ajitasyonla uyarılan işçilerin en ileri unsurlarının Partinin propaganda yayınlarını almaları, benimsemeleri için çaba gösterilmiş olur.

Merkezi olarak yayınlanan propaganda gazetesi de, sırf propaganda gazetesi olmaz. Merkezi yayın organı aynı zamanda somut siyasi ve ekonomik ajitasyonları da içerir. Kadro gazetesi ile yığın gazetesini birleştirme zorunluluğu, gerçekte ajitasyon ve propagandanın ayrılmazlığından doğar. İşçi yığınlarının yeterince uyanmadığı, işçi liderlerinin siyasi bilince gereğince —nitelik ve nicelik olarak— ulaşmadığı ortamlarda (dönemlerde, şartlarda) kadro ve yığın organları belirli süreler ayrı ayrı olabilir, ama bu *geçici* ayrı organlar, asla ajitasyon ve propaganda bağını güçsüzleştirecek biçimde yürütülmemeli, tam tersine, en kısa zamanda bu bağı güçlendirecek şekilde olmalıdır. Geçici süreler, özel şartlar gereği ayrı olabilecek böyle gazeteler, *aşamalı bilinçlendirme* tezine göre değil, *toptan bilinçlendirme* ilkesine göre hazırlanmalı, sadece ajitasyon organları henüz uyanış içinde olmayan işçi kitlelerini, yani mümkün olan en geniş işçi yığınlarını kucaklamak amacını taşımalıdır. Kaldı ki, böyle merkezi yayın organları, ancak Parti tarafından çıkardığı takdirde, ajitasyon-propaganda ile ÖRGÜT bağı kurulabileceğine göre, örgütün kitlelere kök salmış birimleri ve militanları kitlelerle doğrudan temas halinde, bildiriler konuşmalar yoluyla sürekli ajitasyon çalışması içinde bulunmalı, ajitasyonu propoganda ile bütünlemeli, ve merkezi yayın organının veya organlarının mesajlarının daha kolay alaşılmasını, daha geniş yığınlara seslenmesini sağlamalıdır.

Gene merkezi yayın organlarının ajitasyon görevleri siyasi ve ekonomik ajitasyonu birlikte barındırmalıdır. Ama ajitasyon konusunda asıl görev hiç şüphesiz Partinin kitleler içindeki birimlerine ve militanlarına düşer, özellikle ekonomik ajitasyon, ancak genel hatlarıyla merkezi ajitasyonda yer alabilir. Mahalli sorunlardan, işyerlerindeki somut olaylardan yola çıkan ekonomik ve siyasi ajitasyonlar ise daha çok mahalli Parti birimlerince yürütülür.

● Sendikaların yayın organları

Öte yandan, sendikaların yayın organlarının daha ziyade ekonomik ajitasyona yoğunlaştıkları gözönüne alınırsa, bu ekonomik ajitasyonunun da mutlaka aynı organlarda siyasi ajitasyonla birleştirilmesini sağlamak şarttır. Hatta Parti'yi destekleyen sendikaların yayın organları, salt ekonomik-siyasi ajitasyon bağını kurmakla yetinmemeli, Partinin politikasına uygun olarak, ajitasyon içinde mümkün olduğu ölçüde propagandanın da ana hatlarını ve partinin o taktik şamadakı siyasi şiarlarını vurgulamalıdır.

Sendikalardaki ekonomisi eğilimleri önlemenin yolu, sendikaların (devrimci sendikaların) örgütsel bağımsızlıklarını korumak şartıyla, *tavır* olarak MERKEZİ SİYASİ OTORİTEYE bağımlı olmalarından, merkezi siyasi otoritenin genel politikası doğrultusunda bulunmalarından geçer.

İşçi sınıfı hareketi, *merkezi* bir harekettir. Bu merkeziliği güçlendirmek, güçleri dağıtmamak, merkezi otoritenin güçlenmesine yardım etmek tüm işçi sınıfı devrimcilerinin ve işçi sınıfı devrimci örgütlerinin görevi olmalıdır.

Ulusal Sorun ve İşçi sınıfı

(Baştarafı 3. Sayfada)

liyetçi tezin, örgütlemedeki yansıması «federal örgütlenme» şeklinde ortaya çıktı. Bunu savunanlar ve yapmağa çalışanlar daha sonra ayrılıkçılığa kadar vardılar. Ayrılıkçılık, ulusların ayrılıkçılığı değil, proletarya içinde ayrılıkçılık biçiminde somutlanmaktaydı. Bu ise hareketi zaafa uğratıyordu.

«Ulusal özerklikle örgütlenmede federatif ilkenin uygun adımlarla yürümeleri bir tesadüf değildir. İkisi de milliyetlere göre örgütlenmeyi kabul eder...

İşçilerin milliyetlere göre sınırlandırılmasının ne sonuç verdiğini biliyoruz. Tek işçi partisinin çözülmesi, sendikaların uluslara göre bölünmesi, çatışmaların vahimleşmesi, işçilere ve öteki uluslara ihanet, sosyal demokrasinin saflarında tam bir manevi çöküntü, işte örgütlenmede federalizmin sonuçları bunlardır...

Böyle bir duruma karşı tek çare işçi sınıfı birliği ilkesine dayanan örgütlenmedir.

Sovyetlerdeki bütün milliyetler, işçilerin yerlerinde birleşmiş tek bir kollektivite içinde gruplandırılması, bu grupların *tek* bir Parti içinde *birleştirilmesi*, işte görev budur. Söylemeye lüzum yok ki, Partinin bu şekilde kurulması tek bir tümün içinde Partinin içinde *bölgelere* geniş bir özerklik tanınmasını yasaklamaz, tam tersine bunu gerektirir.

Örgütün tipi yalnız pratik çalışmayı etkilemez. İşçinin bütün manevi yaşantısı üzerinde silinmez izler bırakır. İşçi kendi örgütünün yaşantısını yaşar, o, orada manevi bakımdan gelişir, eğitilir. Ve böylece örgütüyle birlikte gelişerek orada her seferinde başka uluslardan işçilerle birlikte ortak mücadeleyi yürüterek, işçilerin *her şeyden önce* tek bir sınıf ailesinin bireyleri olduğu fikri onun kafasına derinleşmesine girer. Bunun işçi sınıfının geniş tabakaları üzerinde derin bir eğitici etkisi olmaması imkansızdır.

Milliyetlere göre örgütlenmede durum bambaşkadır. Milliyet temeli üzerine örgütlenen işçiler, ulusal kabuklarının içine kendi kendilerini hapsederler. Öteki işçilerinden örgüt engelleriyle kendi kendilerini ayırırlar. Burada belirtilen şey işçiler arasındaki *ortak* olan şeyler değildir. Burada işçinin her şeyden önce kendi ulusunun bir bireyi olmasına, Yahudi, Polonyalı vb. olarak örgütlenmede *ulusal* fedaralizmin işçinin ulasal tecrit zihniyetini geliştirmesine şaşmamak gerekir.

......

Böylece karşımıza ilkede birbirinden ayrı olan iki tip örgüt bulunmaktadır: uluslararası birlik ve kaynaşma tipi, ve işçilerin milliyetlerine göre örgütte «sınırlandırma» tipi

Bu iki tipi uzlaştırma yolundaki çabalar şimdiye kadar başarılı olamadı.

......

Onun için «uzlaşma» yolu hayali ve zararlı bir yol olarak bırakılmalıdır.

Bunun ikisinin arası yoktur: ilkeler galebe çalarlar, «uzlaşmazlar».

Demek ki milli meselenin çözümünde işçilerin uluslararası birleşmeleri ilkesi zorunlu bir ilkedir.» (Marksizm ve Milli Mesele, Sol. y. sf. 81-83)

Farklı milliyetlerden işçilerin tek bir merkezi örgütte toplanmaları gereği, tek bir işçi sınıfı partisinin demokratik merkeziyetçilik esasıyla örgütlenmesi gereği yukarıda alıntılarda açıkça belirtilmiştir.

Çok milliyetli devletlerdeki sosyalist örgütlenmede, bazı milliyetlerin işçi sınıfları nicelik ve nitelik olarak güçsüz durumdaysa, o milliyet içinde gelişen ulusal hareketin yönlendirilmesinde burjuva ve küçük burjuva unsurlar ağırlık kazanabilirler. Bu durumda o ulusal hareketin halklarını mihraç kurtuluşu hedefine yönelmemesi ihtimali mevcuttur. İşte bu noktada hem ezilen ulusun hem de o ülke içindeki tüm milliyetlerin işçi sınıfı sosyalistlerine önemli görevler düşer. Onlar tek bir işçi sınıfı partisini savunmak, halkların kurtuluşunun proleter yorumunu getirmek zorundadırlar ve proletarya öncülüğünde olmayan hiç bir hareketin başarılı olmayacağını asla gözden uzak tutmamalıdırlar.

Hiç bir milliyet farkı gözetmeden, aynı proletarya partisinin çatısı ve bayrağı altında, somut, devrimci bir programla, ve milli meselenin somut devrimci çözümünü öngören ilke ve uygulamalarla, ortak düşmana her ulustan sömürü ve baskı ortaklığına karşı merkezi örgütle davranmalıdırlar.

Sosyalizmin temel kavramları

KAPITALIST TOPLUM (Giriş)

Sosyalizmin Temel Kavramları dizisinde, önce sınıfları ve sınıf mücadelesini ele almış, sonra da sınıf mücadelesinin zorunlu olarak varacağı yeri, sosyalist toplumu ve onun üst aşaması olan sınıfsız toplumu genel olarak tanımlamaya çalışmıştık. Şimdi, tekrar geriye dönerek içinde yaşadığımız sınıflı toplumu, kapitalist toplumu ele almak, bu toplumun temel niteliklerini etraflıca nicelemek istiyoruz.

Kapitalist toplumu etraflıca ele almak iki açıdan önemlidir. Önce, bu, içinde yaşamakta olduğumuz toplumdur. Emekçi sınıflar olarak çıkarlarımızla uyuşmadığını kabul ettiğimiz ve değiştirmek, sosyalizme dönüştürmek istediğimiz toplumdur. Bu yüzden, içinde mücadele verdiğimiz bu toplumun bütün önemli ekonomik özelikleri iyi kavramak, bu toplumu hareket ettiren kanunları tanımak ve mücadele içindeki davranışlarımızı, bu toplumun somut gerçeklerine uydurmak zorundayız. Kapitalist toplumun genel yapısını önce bunun için bilmek zorundayız.

İkinci olarak, gene aynı amaç için, yani sınıfsız topluma ulaşmak için, insanlık tarihinin bütün gelişimini çok iyi bilmek, sınıf mücadelesinin bütün geçmişini tanımak, insanlık tarihini hareket ettiren genel kategorileri ve bunların geçmiş toplum düzenlerindeki özel durumlarını ortaya çıkarmak zorundayız. Geçmişi bilmeden, geleceğin yolunu çizmek hiçbir zaman mümkün olmamıştır. Kapitalizmin öncesi toplum biçimlerini anlamak için de gene önce kapitalizmi kavramak gerekir. Marks'a kadar bütün araştırmacılar, tarihi soyut bir gidiş şeklinde ele almış ve olayları arka arkaya sıralamakla yetinmişlerdir. Marks ise, geçmişi anlamak için, önce bütün tarihin o zamana kadar en gelişmiş toplum biçimi olan kapitalist toplumu ele almıştır. Bu konuyla ilgili olarak Ekonomi Politiğin Metodu adlı yazısında Marks şöyle diyor!

«Burjuva toplumu, üretimin en gelişmiş ve en çeşitli tarihi örgütlenmesidir. Bu bakımdan, bu toplumun ilişkilerini ifade eden ve onun yapısını anlamamıza imkan veren kategoriler, aynı zamanda burjuva toplumunun, kalıntıları ve unsurlarıyla kurulmuş olduğu ve bu kalıntılardan bir kısmı henüz aşılmadığından, içinde hâlâ taşıdığı ve bunların basit işaretlerinin gelişerek tam anlamlarına kavuştukları vb. kaybolmuş olan bütün eski toplum biçimlerinin yapıları ve üretim ilişkileri hakkında bir fikir edinmemize de imkan sağlar...

Demek ki iktisadi kategorileri, tarihi bakımdan tayin edici rol oynadıkları sıra ile ele almak imkansız ve yanlıştır. Onların ele alınış sırasını tayin eden şey, tam tersine modern burjuva toplumunda aralarındaki ilişkilerdir, ve burada sıra, doğal sıranın tersi olup, tarihi evrim boyunca birbirlerini izledikleri sıraya uymamaktadır. Söz konusu olan değişik toplum biçimlerinin birbirini izlemesinde iktisadi bağıntılar arasında tarihi olarak kurulan ilişki değildir. 'Fikir' olarak birbirlerini izleme sıraları (Proudhon) hiç değildir... Söz konusu olan bunların modern burjuva toplumu çerçevesi içindeki hiyerarşisidir.» (Katkı)

Burjuva toplumunu ele alırken uygulayacağımız metod ne olacaktır? Marksizmin inceleme metodu nasıldır? Gene Marks'tan okuyalım:

«... Gerçek ve somutla işe başlamanın en doğru metot olduğu sanılabilir. Bu bakımdan örneğin ekonomi politikte, tüm üretimin toplumsal fiilinin temeli ve faili olan nüfusla işe başlamak doğru gibi gözükür. Ama meseleye daha yakından bakınca bunun bir yanılgı olduğu anlaşılır. Örneğin nüfusu teşkil eden sınıfları gözönüde tutmazsak, nüfus denen şey soyut bir kavramdan başka birşey olmaz. Öte yandan, ücretli emek gibi, sermaye vb. gibi, sınıfların üzerine kurulu bulundukları unsurları hesaba katmazsak, bu sınıflar da boş sözcüklerden öte bir anlam taşımaz. Bu unsurlar, değişim, işbölümü, fiyatlar vb. varsayımına dayanır. Örneğin sermaye, ücretli emek olmadan, değer, para, fiyat vb. olmadan hiçbir şey değildir. Demek ki, incelemeye nüfusla başladığımız takdirde, bütünün kaos halinde bir görünüşünü elde ederiz. Oysa konuyu daha sınırlı ve belirli olarak saptadığımızda, gittikçe basitleşen kavramlara varırız; somuttan gittikçe daha ince ve ayrıntılı bir hal alan soyutlamalara geçeriz, ve sonunda en basit belirlemelere varırız. Buradan hareket ederek, yeniden nüfusa varana dek yolu ters doğrultuda bir daha katetmek gerekir, ama bu kere nüfus bir bütünün kaos halinde görünüşü olmaktan çıkar, birçok belirlemelerin ve ilişkilerin zengin bir toplamı haline gelir.» (a.g.e.)

Demek ki önce burjuva toplumunda varolan malzemeyi, bütün somut özellikleri, bunların bize göründüğü şekilde ele alınıp incelenmek gerekiyor. Bu somuttan yola çıkıştır. Sınıfların, sınıf çelişkilerinin, sermaye-emek ilişki ve çelişkisinin tespiti, bütün malzemenin gözden geçirilmesi demektir. Ama bununla yetinirsek, burjuva ekonomistlerinin vardığı yerde kalır, hiçbir şeyi açıklamamış oluruz. Bu malzemeyi kendi soyut unsurlarına, kendisini son tahlilde meydana getiren soyut elemanlara ayırmak ve bunları incelemek gerekir. Bu, somuttan soyuta yükseliştir. Bütün mesele bu soyut elemanların doğru bir şekilde tespitidir. Burada soyuttan kasdedilen şey, olmayan şeyler değil, somutun karmaşıklığı içinde ilk bakışta farkedilemeyen, somutun gerçek hareket ettirici genel öğeleridir. Bu öğeler arasındaki belirleyici ilişkilerin tespit edilmesi, bize artık olayın özünü ve gelişme kanunlarını verecektir. Bundan sonra yapılacak şey bu öz ile görünüşteki olaylar arasındaki ilişkiyi bulmak, genel soyut belirlemelerden tekrar somuta, bu sefer onun bütün iç bağlantılarını yerine koymuş şekilde geri dönmek, soyuttan somuta yükselmekdir.

«Somut, çok sayıda belirlemelerin sentezi olduğu için, bu yüzden de çeşitli unsurların birliğini temsil ettiği için somuttur. Onun için somut gerçek hareket noktası olmasına rağmen ve bunun sonucu olarak aynı zamanda, konunun ilk bakışta görünüşünün hareket noktası olmasına rağmen, düşüncede o, bir hareket noktası olarak değil, sentez süreci olarak, sonuç olarak görünmektedir... soyuttan somuta yükselmeden ibaret olan metod, düşünce için, somutu benimseme, onu düşünülmüş bir somut biçiminde yeniden üretme tarzından başka birşey değildir... ve bu dünya kendi kendine meydana gelen, gözle görülebilen görüntünün dışında ve üstünde düşünülen kavramların ürünü değildir, gözle görülenden hareket edilerek varılan kavramların düşünülmesinden meydana gelen bir üründür.» (a.g.e.)

Şimdi, marksizmin bu evrensel metodunu burjuva toplumuna uygumak istersek, işe nereden başlayacağız. Gene Marks'i izleyelim:

«Genel olarak bütün tarihsel yada toplumsal bilimlerde olduğu gibi hiç akıldan çıkarmamak gerekir ki, ekonomik kategorilerin hareketinde özne (burada burjuva toplumu söz konusudur) gerçekte olduğu gibi, kafada da mevcuttur. Bu yüzden de varlık biçimleri, belirli varoluş şartları ifade eder, çok kez bu belirli toplumun bu öznenin özel basit yönlerini ifade eder ve bunun sonucu olarak bu toplum, *bilimsel bakımdan da*, ancak kendisi bu *niteliği ile* söz konusu olduğu andan itibaren varolmaya başlar. Bu kuralı akılda tutmak gerekir, çünkü bu kural kabul edilecek olan planın seçimin de bize kesin hareket tarzları vermektedir. Her üretim, her varlığın kaynağı olan toprağa bağlı bulunduğuna göre, örneğin toprak rantı ile toprak mülkiyeti ile işe başlamak ve ondan geçerek, belli bir istikrara ulaşmış olan her toplumda ilk üretim biçimine, tarıma varmak doğal bir davranış olarak görünmektedir. Oysa bundan yanlış birşey olamaz. Her toplum biçiminde bütün öteki üretimlere ve onlardan doğan ilişkilere sıra ve önemlerini veren, belirli üretim ve onun doğurduğu ilişkilerdir... Sermayenin egemen olduğu toplumlarda ise üstün olan tarihi bir seyir içinde yaratılan sosyal unsurdur. Sermayenin ne olduğunu bilmeden toprak rantını almak mümkün değildir. Ama, toprak rantı olmadan da sermaye anlaşılabilir. Sermaye, burjuva toplumunun herşeye tahakküm eden iktisadi gücüdür. Zorunlu olarak nihai nokta olduğu gibi, başlangıç noktasını da teşkil eder ve toprak mülkiyetinden önce açıklanmalıdır.» (a.g.e.)

Metodu bu şekilde tespit eden Marks, burjuva toplumunu incelemeye sermayeden başlamış ve temel kitabının adını da Das Kapital (Almanca sermaye) koymuştur. Burjuva düzeni de bu yüzden marksist terminoliji de kapitalizm (sermayecilik) olarak tanımlanır. Sermayeyi ele alırken Marks önce genel olarak metayı inceler. Bütün bunları ele almadaki genel planı Marks aynı yazının sonunda şöyle tespit etmiştir:

«Kabul edilecek plan besbelli ki şu olmalıdır: 1. bütün toplum biçimlerine az çok uyan, ama yukarda açıklandığı biçimde uyan, genel soyut belirlemeler; 2. temel sınıfların dayandıkları burjuva toplumunun iç yapısını teşkil eden kategoriler. Sermaye, ücretli emek, toprak mülkiyeti. Bunlar arasındaki karşılıklı ilişkiler. Şehir ve köy. Üç büyük toplumsal sınıf. Bunlar arasındaki değişim. Dolaşım. Kredi (özel) 3. devlet biçimindeki burjuva toplumunun temerküzü. Kendisiyle ilişkisi içinde ele alınması. «üretici olmayan sınıflar». Vergiler. Kamu borçları. Kamu kredisi. Nüfus. Sömürgeler. Göç. 4. Uluslararası üretim ilişkileri Uluslararası işbölümü. Uluslararası değişim. İhracat ve ithalat. Kambiyo kuru 5. Dünya pazarı ve buhranlar.»

Biz de burada aynı metoda sadık kalmaya çalışarak önce kapitalist toplumu ve sonra da onun en son aşaması olan emperyalizmi incelemeye çalışacağız. Meselelere mümkün olduğu kadar geniş bir şekilde, temellerine ele alarak, şemalaştırmaktan ve kalıplarla yetinmekten mümkün olduğu kadar sakınma çabasını göstererek yaklaşmayı deneyeceğiz.

İnsanlığın kurtuluşu için mücadeleye girmiş işçi sınıfı devrimcileri olarak, bu tarihsel görevde üzerimize düşeni en mükemmel biçimde yerine getirebilmek için, olayları gerçek biçimleriyle kavramayı, yüzeysel «bilgi»lerle yetinmemeyi öğrenmek zorundayız. İşçi sınıfı mücadelesinin öncülüğünü yüklenmek durumunda olan devrimciler, bu toplumun bütün özelliklerini en derin detayına kadar çok iyi bilmek zorundadırlar. Yoksa, deneyler göstermiştir ki, eksik bilgilenme ile mücadeleye girenler, ne kadar iyi niyetli olurlarsa olsunlar, son tahlilde her zaman, binlerce yıllık tecrübeleriyle topluma egemen olan burjuvazi karşısında tutunamamışlardır. Bu gerçek, özellikle ülkemizde çok pahalıya malolmuş acı dersler sonucunda, çok daha önem kazanmaktadır.

Bu yüzden bu dizide bütün konuları en geniş biçimde ele almaya ve buradan dünyanın ve hayatın kavranılmasında gerekli ilk temel ipuçlarını çıkartmaya çalışacağız. Bu çabanın faydalı olması, okuyucunun bu diziye paralel olarak ve öncelikle marksizmin klasiklerini etüd etmesine ve buradan öğrendiklerini sınıf mücadelesinin somut pratiğinde özümleyip pekiştirmesine bağlıdır.

Teknik Elemanların sendikalaşma sorunu

Aydoğan Metinoğlu

Modern toplumun sınıf mücadelesi araçlarından olan Sendikalar genel olarak kapitalizmin gelişme döneminde ve belirli bir tarihi süreç içinde oluşan, işçi sınıfının mücadelesi ile de gelişen ekonomik örgütlenme biçimleridir.

Sendikalaşma ihtiyacının ve sendikal mücadelenin var olması toplumda sınıflar arası bir mücadelenin var olması demekktir. Yani sendikalaşma meselesi sınıf mücadelesi meselesidr. Günümüzün konusu ise toplumun üretim tarzını tayin edici temel sınıflardan biri olan işçi sınıfının yaratıp, geliştirdiği sendikal mücadele biçiminin tayin edici olmıyan diğer çalışan sınıf ve tabakalara yaygınlaştırılması, yani demokratik mücadelenin sınırlarını çalışanlar yararına geliştirilmesidir. Bu nedenle teknik elemanların sendikalaşma sorunlarını yanlızca kendi özlük sorunları olarak göremeyiz. Ülkemizin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik yapıyı incelemeden ve çalışanlar içinde kendi sınıf yapılarını belirlemeden teknik elemanlar doğru olarak örgütlenemezler. Örgütlenme konusunda yol gösterici, elbette başta işçi sınıfı olmak üzere çalışan bütün sınıf ve tabakaların sürdürdükleri ekonomik, politik ve ideolojik mücadeleri olacaktır.

Çalıştıranların tepeden tırnağa örgütlü oldukları ülkemizde «çalışan» bütün sınıf ve tabakalar sınırsız bir örgütsüzlük içinde bırakılarak, halkımızın bütün örgütlenme talep ve eylemleri ezilmek istenmiş, demokratik hak ve özgürlükler çalışanlara saklı tutulmuştur.

Emperyalizmin sömürüsü altındaki ülkelerin hakim güçleri örgütlenme özgürlüğünü yalnız işçi sınıfından değil, fakat bütün «çalışanlardan» gizler. Ancak işçi sınıfının vereceği demokratik mücadele oranında diğer «çalışan»larda bu baskı ve sömürüye karşı çıkarak, ekonomik ve demokratik mücadele içine girip sosyal kavgada yerlerini alırlar.

Uluslararası tekelci sermayenin ülkemizde özellikle 1950'lerden sonra egemenliğini artırıp «Hakim İttifak»ın yeniden düzenliyerek, («yatırımları planlayan, finansmanını sağlıyan ve hatta bizzat uygulama ve denetimi yapar») hale gelmesi yerli ve yabancı finans kapital emrinde-diğer meslek gruplarıyla birlikte-ucuz eğitilmiş iş gücü, yani teknik eleman ihtiyacını doğurmuştur. Bunun sonucunda sayıları 150 bini aşan ve kendi içinde çeşitli farklılıklar göstermesine rağmen, genellikle «çalışan»lar içinde yer alabilecek, günümüz sınıflar dengesi içinde hakim üretim tarzında tayin edici olmıyan yan sınıfların bir tabakasını oluşturan teknik elemanlar kesimi meydana gelmiştir...

Bugün artık ülkemizde halk yararına ters uygulanan bütün istihdam politikalarına, bütün bürokratlaştırma istek ve girişimlerine rağmen, teknik elemanlar içinde nihayı çıkarlarının, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi sınıf ve tabakaların çıkarlarıyla bir ve aynı olduğunu gören ilerici, yurtsever kesim etkinlik kazanmıştır. Bu etkinlik onların yanlızca subjektif iyi niyetlerinden değil, fakat sınıf yapılarıy la bu yapıya uygun gelişme isteklerinin doğal sonucu olarak gerçekleşmiştir.

Sömürünün ortadan kaldırıldığı, tüm toplumsal değerlerin kamu yararına kullanıldığı ülkelerde, üretime doğrudan katılan teknik elemanlar üretim süreci içinde kalifiye olmıyan işçiden, teknik araştırma yapan bilim adamına kadar toplumun üretici güçlerini geliştirme, doğayı insan yararına fethetme mücadelesi içinde ve beraberliğindedirler. Teknolojik gelişimin ve üretim araçlarına karşı durumunun objektif etkileri teknik elemanı «ÇOK İYİ EĞİTİM GÖRMÜŞ, ÜST DÜZEYDE KALİFİYE İŞÇİ» yapmıştır. Ülkemizde sömürü ve talanın bu gün için yok edilememiş olması üretici güçlerin gelişimine uyan bu nihai hedefi değiştiremez. Dünyamızın Empeyalizmden kurtarılmış bölgelerinde sömürüye dayanmıyan bir düzeni kurmada gerçekleştirilen deneyler elbette tüm ezilen ulusların emekçilerine örnek olacak ve mücadelelerine yön verecektir. Ülkemizde de yurtsever teknik elemanların da katıldıkları ve işçi sınıfının yürüttüğü bağımsızlık, demokrasi sosyalizm mücadelesi böylesine bir yöneliş içinde üretici güçleri geliştirmeyi, insanlığı barış ve mutluluğa götürmeyi hedeflemektedir.

Teknik elemanların demokratik örgütlenme mücadeleleri elbette bu hedefin bütünlüğünden ayrı düşünülemez.

Teknik elemanlar için söylediklerimizin pek çoğunu gelişen demokratik mücadele süreci içinde, üretime doğrudan katılmamalarına rağmen, «Çalışan»lar içinde yer alabilecek öğretmenler, sağlık personeli. hukukçular vb. gibi hizmetlilere kadar genişletebiliriz.

İşçi sınıfının, yoğun bir sömürü ile ezildiği, siyasi örgütlenme özgürlüğünün yok edildiği, ekonomik örgütlerinin ise iş yeri ve iş kolu diye bin bir çeşit parçaya bölünerek sarı sendikaların at koşturduğu bir alan haline getirildiği toplumda, diğer çalışanların da demokratik haklarını alamıyacakları açıktır. Bugün az veya çok bazı demokratik haklar elde edilmiş ise bunlarda İşçi Sınıfımızın direnişleri ve mücadelesi sonucunda olabilmiştir.

Artık ülkemizde, teknik elemanlar ve diğer meslek grupları içinde Demokrat kişiler, yurtseverler hatta sosyalistler etkin hale gelebilmekte ve tüm çalışanların demokratik talepleri artmaktadır.

Hakim güçlerin ancak zorunlu kaldıkça kabul ettiği ve sonuçta kendi egemenliğine hayati bir tehlike teşkil etmiyecek biçimde ve kendi insiyatifinde kurdurttuğu örgütler yani düzenin bazı kurumları dahi giderek düzene karşı hale gelmektedirler.

Meslek guruplarının örgütlenme düzeyleri nedir?

Günümüzde tüm «Çalışan»lar gibi teknik elemanlar ve diğer meslek grupları da demokratik taleplerine cevap verecek bir örgütlenme içinde değildirler. Giderek artan sömürü ve ağırlaşan hayat şartlarından, işsizlikten, pahalılıktan doğrudan etkilenmekte, ancak bu yıkıcı gidişle mücadele edememektedirler. Her meslek grubu kendi içinde bile bölünmelere uğratılmış yapay çelişkiler yaratılarak, örneğin; mimar mühendise, mühendis tekniklere, sürveyan teknisyene, sağlık memuru doktora, ilk okul öğretmenleri diğer öğretmenlere ters düşürülmüştür. Bu şekilde meslek gruplarının örgütleri aracılığı ile bir araya gelmelerini, Demokratik mücadeleleri ni beraber sürdürmelerine özenle mani olmaya çalışılmıştır. Günümüzde öğretmenler, teknikerler teknisyenler dernek, mühendis, mimar, doktor, eczacılar Odalar, avukatlar barolar, sürveyanların ve sağlık personelini'nin bir kesimi de sendikalar içinde toplanmışlardır. Ayrı ayrı yasal sınırlamalarla anti-demokratik baskılara maruz bırakılan bu örgütler bir araya gelememekte, demokrasi mücadelesinde etkin bir yer alamamaktadırlar.

Bu gün hiç bir ayırım gözetmeden bütün mimar ve mühendisleri, bütün doktor ve eczacıları, bütün avukatları bünyesinde toplıyan mimar ve mühendis odaları, tabib ve eczacılar odaları, barolar hep hakim güçlerin kendi insiyatifinde oluşturdukları yasal kurumlardır. Bu günkü yöneticilerinin ilerici niteliklerinden dolayı demokratik kuruluşlar diyebileceğimiz bu kurumların yapıları incelendiğinde bunların faşizmin canlandırdığı ortaçağ kalıntısı mesleki kurumlar olduğu görülür. Zaten meslek odalarının kuruluş yasaları 1930 İtalya'sından aktarılmıştır.

Kapitalizmin tekelci aşamasının en vahşi sınıf diktatörlüğü olan faşizmin, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün «Çalışan»ların baş düşmanı olduğu açıktır. Böylesine işçi düşmanı bir Finans-Kapital egemenliğinin «Çalışan»lara getireceği örgütlenme sübapları elbette Çağdaş Kurumlar değil, fakat Ortaçağın küflenmiş kurumları olacaktı.

Meslek odaları sendikalaşmayı önlemek amacıyla hakim güçlerin denetimi altında kurulmuş bir çeşit Lonca kuruluşlarıdır. Üyelik kişilerin özgür iradelerine ve sınıf yapılarına göre değil, fakat yasal zorunluluğu bağlanmıştır. Hayat görüşleri ekonomik tercihleri ne olursa olsun o mesleğin ünvanı verilmiş her kişi üye olmaya mecburdur. İşçilik esasına değil iş esasına göre çalışır. Bazlı başına bir bütündür. Birleşme amacı gütmez. Üyelerini diğer «Çalışan»lardan, özellikle işçi sınıfından ayırır. Böylece işçi sınıfı önderliğinde bütün çalışanların ileri birliğini geciktirmeyi amaçlar.

Faşizmin bu kurumu ülkemize bu amaçla alınmış ve uzun süre amaçlanan biçimde tutularak, bir elit meslek grubunun entellektüel uğraş alanı olmuştur.

Ancak, Emperyalizmin ülkemize iyice el atması sonucunda ucuz ve yetişmiş teknik iş gücüne ihtiyaç duyması, emeğiyle geçinen ve dolayısıyle sömürülen bir teknik eleman kesiminin nicel büyümesini sağlamıştır. Bu arada İşçi Sınıfının demokrasi mücadelesini genişleterek aralıksız sürdürmesi bu kesimi de etkilemiş, hakim güçlerin kurdukları bu kurumlar giderek demokrat kişilerin, yurtseverlerin ve hatta sosyalistlerin yönetimine geçmeye başlamıştır. Bu gelişimden rahatsız olan hakim güçlerin kanun koyucuları bu kurumları 12 Mart döneminde bunun için kapatmak istemiştir.

Tekrarlarsak;

Bu gün hakim güçlerin kendi amaçları doğrultusunda kurdurdukları feodal kökenli kurumlar, yönetimleri ilericilerin ellerine geçmesiyle bir nevi demokratik kuruluşlar haline gelmektedirler.

Bu kurumların bu günkü durumları ile yapıları çelişir haldedir. Örneğin üyelerinin büyük bir bölümünü meydana getiren ve «Çalışan» durumunda olanların ekonomik ve demokratik ihtiyaçlarına cevap verecek modern örgütler değildirler. Ama bugün için hakim güçlerin güdümünde de değildirler. Bir çoğu ilericilerin yönetimindedir. Sendikal mücadele veremezler ama, ekonomik mücadeleyi de yüklenmeye zorlanmaktadırlar. Hakim güçlerin kurdurduğu kurumlardır ama hakim düzene karşı çıkar hale gelmişlerdir. Bütün teknik elemanları kapsayamamaktadırlar, ama bütün teknik ele manlar adına hareket edebilmektedirler. Günümüz sınıf mücadelesi içinde rahatça yer alamamakta fakat «Çalışan»lardan yana namuslu bir yere şimdiden sahip olmuşlardır.

Teknik elemanlar nasıl bir örgütlenme istiyorlar

Teknik elemanların örgütlenme sorunlarını, günümüz sınıflar mücadelesi genel bütünlüğünden ayrı düşünemiyeceğimizi belirtmiştik. Başta işçi sınıfı olmak üzere «Çalışan» bütün sınıf ve tabakaların yürüttüğü bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde diğer meslek grupları gibi teknik elemanların da yerlerini alabilmeleri, modern çağın doğurduğu sendikal örgütlenme hakkını elde edip, ekonomik mücadelelerini ideolojik ve politik içeriğini ihmal etmeden sürdürmeleri ile mümkündür. Diğer meslek grupları gibi teknik elemanlar da kendi aralarında yaratılmış suni bölünmeleri bu şekilde giderebilirler ve ancak bu şekilde ileri birliklerini kurarak demokrasinin savunucuları saflarında yer alabilirler.

Teknik elemanlar kısa ve uzun vadeli hedeflerine şu temel doğruların ışığı altında varacaklardır:

- Teknik elemanların mücadeleleri başta işçi sınıfı olmak üzere halkımızın emperyalizme ve faşizme karşı verdiği kurtuluş mücadelesinden ayrı düşünülemez.
- Demokratik bir hak olan sendikalaşma mücadelesini sonuçta kanun koyucuların subjektif kanaatleri değil, fakat «Çalışan» tüm sınıf ve tabakaların örgütlü mücadeleleri belirleyecektir.
- Toplu sözleşme ve grev hakkını içeren bir sendikal örgütlenme biçimini elde etmek yolunda, bütün teknik elemanlar çeşitli yasal sınırlamalara rağmen TÜTED çatısı altında birleşmeli ve haklarını alana dek mücadelelerini bu şekilde sürdürmelidirler.
- Sendikalaşma mücadelesinin başarıyla sonuçlanması için bütün teknik eleman kuruluşlarının beraber hareket etmelerinin yanında, diğer bütün meslek örgütleri ile de organik bağlar kurularak mücadele ortak bir biçimde sürdürülmelidir.
- Teknik elemanların sendikalaşma istekleri T.M.M.O.B.'nin hazırladığı (TEKNİK PERSONEL İŞ KANUNU TASARISI)'nda somutlaşmaktadır. Bu kanun tasarısının yasalaşması için demokrasi yanlısı Siyasi Partilerle ilişki kurularak kanun koyucular zorlanmalıdırlar,

Güçbirliğinin sorumluluğu omuzlarımızdadır

(Baştarafı 1. Sayfada)

delesine, faşizan gidişlere karşı mücadeleye sokabilecek, faşist saldırılar ve uygulamalar karşısına tek bir vücut olarak dikilebilecek ve hafif bir sesle değil, bütün demokrat güçlerin en gür birleşik sesiyle gerçekleri açıklayabilecek, protesto edebilecek, hedefli, programlı, organlı bir güçbirliğinin gerçekleştirilmesi dir.

Bunun gerçekleştirilmesinde karşılaşılan güçlükler, daha çok sübjektif niteliklidir ve demokratik güçbirliği çerçevesinde asla yenilmez güçlükler değildir. Demokrat, ilerici güçler, bu sübjektif engelleri yendikleri ölçüde, kendilerinden beklenen başarılı sınavı vereceklerdir.

İşin bir başka yanı da, demokrası mücadelesinde, özellikle demokratik güç birliğinin gerçekleştirilmesinde «sadece söz»ün artık geçerli ve yeterli olmadığıdır.

Bu bakımdan, CHP'nin takındığı tavır üzerinde durulması gerekir. Son olaylar karşısında tepki gösteren CHP, tutumunu net bir şekilde koyamamıştır. Özellikle faşistler tarafından insafsızca kurşunlanan ilerici gençlere devamlı «itidal» tavsiye ederken — kendi aktif bir politika gütmediği için — aslında gençlere kendilerini saldırganların eline bırakmalarını tavsiye etmiş olmaktadır. Bu pasif politika, o noktaya gelmiştır ki, okulların kendi kendilerini kapatmaları bile önerilmiştir. Böyle bir tutum faşist saldırılar karşısında gerilemek ve —niyet ne olursa olsun— saldırılara yeşil ışık yakmaktır. Üstelik «Ben iktidara gelmezsem okullar bile açılmaz» görüşünü de içermektedir.

Bütün umudunu, bir erken seçimle tek başına iktidara gelmek hesaplarına dayayan CHP'nin, bu hedefi gerçekleştirecek bütün yolları mübah addetmesi kısa vadeli politikası açısından sonuç verici görülebilir. Fakat, böyle bir tutum, hem faşist saldırıların «olağanlaşması» açısından, hem de demokrasi ve özgürlükten yana en geniş tabanın oluşturulmasının tavsatılması açısından, demokrasinin ve emekçi halkın çıkarına bir tutum değildir. Bugün CHP'nin de aktif olarak içinde bulunacağı bir güçbirliği, faşist saldırıların durdurulması ve faşizmin geriletilmesi açısından çok etkin olabileceği gibi, CHP'nin içinde bulunmadığı bir antifaşist güçbirliği'nin, daha doğuştan, önemli bir unsurunda yoksun kalması sözkonusudur.

Öteyandan, CHP, demokrasi ve özgürlük sloganlarında tutarlı olduğunu göstermek istiyorsa, böyle bir güçbirliği için gerçekleştirilecek en geniş tabanın oluşmasında önemli rol oynayacak «Sosyalistlerle bir arada» olmanın kendini yıpratacağı hesaplarından kurtulmasıdır. Dünyasının neresinde olursa olsun, antifaşist güçbirliklerinin başarıyla yürütülmesinin ve kalıcı sonuçlara varmasının teminatının ancak ve ancak işçi sınıfı ve onun mücadelesine baş koymuş, işçi sınıfı sosyalistleri olduğunu asla gözden kaçırılmamalıdır.

Bu kavga, demokrası kavgadır. Bu kavga, halk ve demokrasi düşmanlarına karşı verilen kavgadır. Bu kavga'da faşizan gelişmeleri geriletme hedefi herşeyin, bütün kişisel ve örgütsel hesapların önüne geçmezse, güçbirliği asla kurulamayacak ve faşizm inine tıkılamayacaktır. O zaman, «sel»in önünden kurtulan olmaz. Sadece kendi gemisini kurtarmak isteyen kaptanlar da aynı selde boğulurlar.

Faşistlerin bir örgütlenme modeli

(Baştarafı 1. Sayfada)

Atatürk öğrenci yurdunda, başkanı, ikinci başkanı muhasibi ve üyesi belli, «istihbarat»tan «kuvvet»e yani saldırgan faşist çeteye kadar kimlerden kurulu olduğu belli, amacı ise belgenin altında «bloklardan birisi mutlaka ele geçirilecek ve ülkücü olacak», «Her bloktaki ülkücüler bir başkanın emrinde obalar teşekkül edecekler» yazılarından açıkça anlaşılan bir faşist örgütlenme söz konusudur.

Nitekim ,faşist saldırganlar bu plan ve örgütlenme doğrultusunda 20 Ocak gecesi İzmir Atatürk Öğrenci yurdunu basmışlar ve yurt idaresinden de himaye görmüşlerdir.

İzmir Atatürk Öğrenci Yurdunda kalan öğrenciler olayı şöyle duyurmaktadırlar:

İzmir Atatürk Yurdu Öğrencilerinin Bildirisi:

20.1-1975 Pazartesi akşamı saat 2100 sularında İzmir İnciraltı Atatürk Öğrenci Yurdu faşist saldırganlar tarafından basıldı. Aralarında MHP İzmir Yürütme Kurulundan soyadı tespit edilemeyen Gündüz isimli şahıs olduğu halde büyük bir grup halinde yurdun önüne gelen saldırganlar yurt bekçisi İsmet Deveci ve yanındaki görevlileri tehdit ederek içeri girmek istediler. Bu girişimlerinde başarı sağlayamayınca yurdun arkasındaki tel örgülerden içeri sızan faşist saldırganlar yurttaki arkadaşları ile işbirliği yaparak kafeterya da öğrenciler üzerine silah. sopa ve zincirlerle saldırdılar. öğrencilerden Mehmet Zengin başından yaralanarak hastahaneye kaldırıldı. Hüseyin Aksaç, Abdullah Akkaş, Mehmet Yüksel, Ali Işık isimlerindeki öğrencilerde ayakta tedavi gördüler.

Bu saldırı karşısında yurt öğrencilerinin tepkisi büyük oldu. 1000'i aşkın öğrenci, idare binasının önünde toplanarak, «Katil Türkeş», «Kahrolsun Faşistler», «Bağımsız Türkiye» sloganlarıyla olayı protesto ettiler ve 8. Blokta barikatlar kurarak mevzilenen faşistlerin yurttan atılmasını istediler. Öğrencilerin artan tepkisi karşısında faşist saldırganlar polis himayesinde yurdu terketmek zorunda kaldılar. Terkederken Mustafa Kasman ve Hüseyin Aksaç arkadaşları ölümle tehdit ettiler. 8. Bloğun boşaltılması sonucunda yapılan aramada çok sayıda bıçak, zincir, sopa ve taş ele geçirildi.

Ertesi akşam MHP tarafından yurt idaresine yapılan baskı sonucunda içeri giren faşistler, yurt öğrencilerinin tepkisiyle polis kordonunda tekrar yurdu terketmek zorunda kaldılar.

Saldırıya uğrayan arkadaşlarımız hakkında ise idare tarafından soruşturma açıldı. Bu arkadaşlarımız yurttan atılmak istenmektedir. Olayın tanıklığını yapan 250 öğrenci imzalı bir dilekçeyle idareye baş vurarak saldırganların derhal yurttan atılmasını ve suçsuz arkadaşlarımız hakkındaki soruşturmanın durdurulmasını istediler. Halen yurtta kalan bütün öğrenci arkadaşlar saldırı korkusuyla tedirgin olmakta, imtihanlara gidememekte ve uyuyamamaktadırlar.

Yurt idaresi saldırganları derhal cezalandırmalı ve yurdun güvenliğini sağlamalıdır. Yapılan hiç bir saldırı ve faşist baskı öğrencileri yıldırmıyacaktır»

Zamlar

(Baştarafı 1. Sayfada)

yetleri dikkate alınmıyacak, örneğin Irmak Hükümetinin zam tasarılarına karşı çıkılmıyacak mı?

Artık şimdiki hükümetin niteliği, kimlere hizmet ettiği, amaçları açıkça ortaya çıkmıştır. Geçicilik kisvesi altında, halkımızı daha büyük bir yoksulluğa itmek görevini yüklenmiş bir hükümetle karşı karşıyayız. Bu bakımdan partimizle, sendikalarımızla, demokratik örgütlerimizle, derneklerimizle, Irmak Hükümetinin zam tasarılarına karşı çıkmak, bu tasarıların oldu bittiye getirilmemesi için aktif bir şekilde mücadele etmek zorundayız.

TÖB-DER

(Baştarafı 6. Sayfada)

layan; çocuklarımıza yurt ve kredi sağlamayan; uyguladığımız eğitimde ve yöneticilerin seçiminde bize hiç söz hakkı tanımayan; parasız devlet okullarının masrafını koruma dernekleriyle velilerin sırtından çıkaran; köy ve gecekondu okullarına üvey evlat muamelesi yapan; yoksullara okuma hakkı tanımayan; yabancıların hazırladığı yoz ezberci, eleyici, milli olmayan bir eğitimi uygulamamızı isteyen; besleyip yönettiği zorbalarla özgür düşünceye ve yurtseverliğe saldıran;

Bozuk, düzenin çalıştığımız iş kolundaki işvereni Milli Eğitim Bakanlığına karşı en doğal hakkımız *olan toplusözleşmeli ve grevli sendika* için, doksan bin öğretmen TÖB-DER'de birleştik. Hergün çoğalıyoruz, Şimdi her yerde sendika hakkımızı nasıl alacağımızı tartışıyoruz. Meselemizi halkımıza anlatıyoruz. Bu yolda karşımıza çıkarılacak her türlü güçlüğü göğüsleyeceğiz. Okutup adam ettiklerimize öğretmen emeğine saygı duymayı öğreteceğiz.

Kıbrıs'da

(Baştarafı 1. Sayfada)

nıtı oldu.

O sıralarda CHP Genel Başkanı Ecevit'in Ege'de petrol araştırmalarına hemen ve «cesaretle» başlanması konusunda sert bir çıkışını izledik. Ecevit, kendince bir oy toplama, daha doğrusu tazeleme hesabı yapmış ve uzun zamandır gerileyen prestijini korumak için «Kıbrıs Fatihi» tavrına yeniden bürünmek istemişti.

Gene aynı günlerde Türkiye'nin en yetkili askeri makamından yapılan resmi bir açıklama ile Türkiye'nin adadan bir tugayını çekeceği bildirildi. Büyük basın ve TRT bu haberi saptırarak değerlendirdiler, Fiili taksimin gerçekleşmesine giden yollardan biri olan bu asker çekme, Türkiye'nin barışçı tutumunun bir kanıtı olarak gösterilmek istendi.

Yukarıdan beri sıralanan olaylar tek tek değil topluca ele alınıp değerlendirilirse durum olanca açıklığı ile ortaya çıkıyor:

Kıbrıs konusunda, CİA yönetmeni Kissinger'in planı uygulanmış ve Ada'da coğrafi federasyon şeklinde bir düzenin kurulması hemen hemen kesinleşmiştir. Makarios, bir dizi etkenin ve baskının altında bu formüle razı olmak zorunda bırakılmıştır. Kıbrıs'ta Emekçi Halkın İlerici Partisi'nin protestoları sonuçsuz kalmıştır. Ada'da iç göç tamamlanmıştır, Merkezi otoritesi dışpolitika ve ulusal savunmaya ilişkin konularla sınırlı bir federasyon kurulmaktadır Kıbrıs'ta ve bu «fiili federasyonun», başka kelimelerle söylenmesinden ibarettir.

Gerek Ege Denizinde petrol arama bahanesiyle iki ülke arasındaki ilişkileri yeniden gerginleştirme girişimlerinin, gerek silahlanma yarışlarının altında yatan, öz olarak işte budur: Kıbrıs iki NATO ülkesi arasında fiilen taksim edilmiştir. Yada bir emperyalist askeri anlaşma olan NATO, Süveyş kanalının tam ağzında batmayan bir uçak gemisine sahip olmuştur.

TRT

(Baştarafı 1, Sayfada)

çesi olmayan sıkıyönetim dersömürü ve tahakküm özlemlerinin yattığı bellidir. Saldırıları yönelten ve yönlendiren mihraklar bile bunun yeterli kanıtlarıdır.

TRT'ye yönelen saldırılara karşılık, öz itibariyle demokratik güçler bütünlüğünde yer alan çeşitli örgüt, kuruluş, kurum ve kişilerden yükselen protestolar kuşkusuz sevindiricidir. Anti Faşist güçbirliğinin, gündemin ilk maddesi olduğu bu günlerde bu olumlu bir yönelimdir.

Ancak milliyetçi cepheyi protesto eden bazı kesimlerde gözlenen bir *abartmanın* da altını çizmek gereği vardır. TRT'nin bir demokratlaşma süreci içinde olduğu ne kadar doğru ise, TRT'nin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine yönelik suskunluğunu da tesbit etmek de o kadar doğru olacaktır.

Daha dün faşist saldırganlarla yurtsever-devrimci gençliği aynı kefeye koyup, tarafsızlık adına saldırıları «sağ-sol çatışması» şeklinde değerlendiren TRT'dir ve bu tarafsızlık değil, objektif taraflılıktır.

TRT yöneticileri ise, TRT'nin demokratlaştırılması çalışmalarını, bir süreç boyunca, işçi sınıfının ve geniş emekçi kitlelerin ekonomik demokratik ve siyasal özlemlerini aksettirecek biçimde yönlendirebildikleri ölçüde bu demokratlaşmanın gerçekleşebilmesini ve sağlam temeller üzerine oturtulmasını gerçekleştirebilecekler dir.

Elter

(Baştarafı 6, Sayfada)

çürütülünceye kadar tekmelendi, (Olayla ilgili rapor ve tutanaklar Maden-İş sendikası İzmir şubesinde mevcuttur). Yedi yıldan beri sigortasız, kaçak çalıştırılan 18 yaşındaki Bülent Kıpırdak, patron tarafından dövüldü. Temsilciler de olayı bildirmemeleri için tehdit edildiler. Mehmet Yapıcı adlı işçi de dövüldü. Davası halâ devam etmektedir. Baş temsilci Remzi Demirel de, patronun satın aldığı üç işçi tarafından dövülmek istendi. Ancak Elter'in bilinçli işçileri temsilcilerini korudular.

İşveren sendikayı, ve sendikalarına sahip çıkan, sendikalarını daha da ileri çizgilere zorlayan işçileri yıldırmak için sendika temsilcisini özellikle hedef almıştı.

Nihayet, 20 Ocak günü sabahın erken saatlerinde işyerine gelen işçiler orada jandarma, patron ve patron köpekleriyle karşılaştılar. Patron, kapıları kapatarak 6 isim saydı ve bunun dışında kalan işçilerin işbaşı yapabileceklerini söyledi. Yiğit Elter işçileri, işçi sınıfı dayanışmasının en güzel örneklerini vererek 6 işçi işten çıkarılırsa işbaşı yapmayacaklarını söylediler ve fabrikanın önünde direnişe geçtiler.

Ancak patron, patronların o eski oyunlarından birine başvurdu, İşçiyi patron köpekleri kullanarak kendi içinden bölmeye çalıştı. 25 Ocak günü, besleme köpekleriyle direnişlerini kırdı, Dokuz işçiyi işten attı.

GÜÇ BİRLİĞİ

(Baştarafı 6. Sayfada)

muoyuna duyururuz.

TSİP Kartal İlçesi, CHP Kartal İlçesi, TBP Kartal İlçesi, TÖB-DER Kartal Şubesi, Kartal Yüksek Öğrenim Derneği, Maltepe Demokratik Dayanışma Derneği, Gülsuyu Kültür ve Dayanışma Derneği, Pendik Turizm ve Kültür Derneği, Ağaç Eşya İşçileri Sendikası İstanbul Şubesi, Keramik İş Sendikası Tuzla Şubesi, Kimya İş Kartal Bölge Temsilciliği, DİSK üyesi Maden İş 4. Bölge Temsilciliği»

DEMOKRATİK

(Baştarafı 1. Sayfada)

hal kaldırılmalıdır.

9 — Köylülüğümüz üzerinde Viranşehir katliamıyla doruğuna erişen terör hareketlerine derhal son verilmelidir.

10 — Cezaevlerindeki tüm 12 Mart tutukluları serbest bırakılmalıdır.

11 — Faşist yuvası «Ülkü Ocakları» ve benzeri dernekler kapatılmalıdır.

12 — Yurt dışında çalışanlara oy hakkı verilmeli, yurt dışında çalışanlar da kendi temsilcilerini meclislere gönderebilmelidir.

13 — Seçme yaşı 18'e indirilmelidir.

Ayrıca, Federal Almanya'da, özellikle göçmen işçiler üzerinde yoğunlaşan baskılarla ilgili olarak da 10 maddede toplanan talepler ileri sürülmüştür,

kitle

Sahibi : Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür : Orhan Doğançay / *Yönetim Yeri* : Çemberlitaş, Piyerloti cad. 37/c *İstanbul*, *İzmir Bürosu* : 355 sokak 55/401, *Konya Bürosu* : İdmanyurdu Sitesi, kat: 3 No: 90, *Adıyaman Bürosu* : Gölbaşı cad. No: 121, *Urfa Bürosu* : Azat Kitabevi, Hükümet Konağı arkası Konuk pasajı, *Ceylanpınar Bürosu* : P.K. 9, Gölcük *Bürosu* : Yeni Mahalle, 27 Mayıs cad, Kerimağa Blok Apt. No: 9/A, *Hacılarköyü Bürosu* : TÖB-DER bitişiği Hacılar.Haruriye, *Kızıltepe Bürosu* : Alman Pasajı No: 46, *İslâhiye Bürosu* : Namık Kemal Mah. Aydın sok. No: 67, *Trabzon Bürosu* : Aydınlık Mah. Cevcili cad. 1/B, *Kahramanmaraş Bürosu* : P.K 185, *Pınarbaşı Bürosu* : Yukarı Çarşı No: 18, *Pazarcık Bürosu* : Umut Plakevi, Hastane yolu üzeri 925/A. *Turhal Bürosu* : Belediye İşhanı kat 2 Turhal / Tokat 20.E, *Soma Bürosu* : Kurtuluş Mah. Atatürk cad. No: 90, *Diyarbakır Bürosu* : Gazi cad. Suakar Pasajı No: 27/2, *Mersin Bürosu* : Kuvayı Milliye cad. Yoğurt Pazarı çevresi *Abone Şartarı* : yıllık, 50, altı aylık 30 lira. Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım : Hür Dağıtım / Dizgi, Murat Matbaacılık Koll. Şti. / Baskı : Özgür Gazetecilik ve Matbaacılık İşletmesi / Son baskı tarihi 4 Şubat 1975

kitle

BÜTÜN ÇALIŞANLARA SENDİKA ve GREV HAKKI TANINMALIDIR...

Kamu sektöründe toplu sözleşme ve grev ne sadece teknik elemanların ne sadece öğretmenlerin ne de başka bir memur zümresinin değil, kamu kesiminde çalışanların tümünün hakkıdır. Gün işçi sınıfı ile diğer çalışanların ortak mücadele ve toparlanma günüdür.

Ekonomik haklarını korumak, bu uğurda örgütlenmek, bütün çalışanların, Anayasaya da dayalı, en başta gelen haklarıdır.

Oysa ülkemizde, memurların, teknik elemanların, öğretmenlerin ne sendikalaşma ne de grev hakları var.

Sendikalaşma, Toplu Sözleşme ve Grev, Bütün Çalışmaların Hakkıdır

Öğretmenleri, teknik elemanları, memurları bu hakta mahrum etmek isteyenler, işçi sınıfının da sendika özgürlüğünü engellemeye çalışan egemen sınıflardan başkası değildir. Günümüzde kamu kesiminde, öğretmeni, teknik elemanı ve diğer memur zümreleriyel, yüzbinlerce kişi çalışıyor. Bu memurların sendikalaşma hakları bile yok. Değil «siyasi haklar'ını, «ekonomik haklar»ını bile savunamıyorlar. 12 Mart sonrasında, 1961 Anayasası'nda yapılan ve yaptırılan değişikliklerle, bırakalım grev hakkını, memurların, «Memur Sendikası» kurma hakları da geri alındı. Artık sadece «Dernek»lerde örgütlenebiliyor memur kitlesi. Yurtsever öğretmenlerimizin sendikal örgütü TÖS ve yine ilerici, demokrat teknik elemanların sendikası TEKSEN kapatıldı. Bugün bu öğretmenlerin, teknik elemanların örgütlenme görevi, TÖB.DER ve TÜTED gibi derneklerle yerine getirilmeğe çalışılıyor. Fakat derneklerin, sendikaların etkinliğine sahip olamıyacağı ortada.

Öte yandan Personel Kanunu kapsamına alınmadan önce, kamu kesimindeki teknik elemanlar bir kararname ile çalıştırılıyorlar ve örneğin siyasi partilere girmek, işçi sendikalarına üye olabilmek gibi haklara da sahip bulunuyorlardı. Personel Kanunu kapsamına alınınca, bu gibi elemanlar «Çalışan» statüsünden «Memur» statüsüne geçirildiler. Diğer bir deyişle sahip oldukları ve kullandıkları haklar da, zorla geri alındı. Bunun üzerine yurtsever teknik elemanlar Teksen memur sendikasını kurdular ve bu sendika da 12 Mart'tan sonra kapatıldı.

Bugün, kamu kesiminde çalışan memurlar, ekonomik ve demokratik haklarını birlikte savunmak ve bu çabalarında başarıya ulaşabilmek için diğer emekçi kitlelerle bağlar kurmak gerektiğini görmeğe başlamış bulunuyorlar. Artık zümrelerin kendi haklarını ayrı ayrı savunmaları sözkonusu değil. Öğretmeni, teknik elemanı ve diğer bütün memur kesimleriyle kamu kesimi elemanları, ortak mücadele vermenin, sendikal hakları ortaklaşa kazanmanın gerekliliğinde birleşiyorlar. Sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını elde etmenin yolunun işçi sınıfımızın ve diğer bütün emekçi kitlelerin demokrasi mücadelesinden geçtiğini, giderek daha açık bir şekilde, görüyorlar.

Demek ki günümüzün koşullarında, memurların, kendi öz konumları ne olursa olsun, sendikal hakları için birleşmeleri, mücadeleyi birlikte yürütmeleri bir zorunluk halinde belirginleşiyor. Toplu sözleşme ve grev ne sadece teknik elemanların, ne sadece öğretmenlerin ne de başka bir memur zümresinin değil, kamu kesiminde çalışanların tümünün vazgeçilmez hakkıdır. Bu konuda, toparlanma görevi ise, bir yerde, şu anda sadece dernek statüsünde çalışmak zorunda da olsa, TÖB-DER, TÜTED gibi yurtsever ve ilerici örgütlere düşüyor. Gün toparlanma ve ortak mücadele verme günüdür. Ancak ortak mücadele verildiği ve bu mücadele işçi sınıfımızın ve diğer çalışan kitlelerin demokrasi mücadelesi ile birlikteliği sağlandığı takdirde başarıya ulaşılabilecektir. Finans kapital zümresinin ve ortaklarının, çalışanlara, ekonomik, demokratik ve siyasal haklarını, kendi keselerinden vermedikleri, ancak bu kitlelerin mücadelesi karşısında hakim sınıfların «ellerinin mahkûm olması» sonunda haklarını koparıla koparıla elde edildiği de, asla gözden uzak tutulmamalıdır.

Epengle işçileri 76 gündür direniyor

Epengle İşçilerinin 19 Kasım 1974'den beri aralıksız süren direnişi olağanüstü bir disiplin içinde sürüyor. Son olarak kısa süren bir ölüm orucuna başlayan Epengle İşçileri daha sonra aralarından seçtikleri 40 arkadaşlarını bir otobüsle Ankara'ya gönderdiler. Ankara'da direnişlerinin sebebini anlatacak olan Epengle işçileri bir basın toplantısı düzenlediler. Direnişin 76. gününde Epengle işçileri işçi sınıfının kararlılığını ve yılmazlığını kanıtlarlarken, tam bir suskunluk içinde olan sorumlulara sadece utanmak düşüyor.

TEKSTİL SENDİKASI KONGRESİ

KİTLE baskıya hazırlandığı sırada Tekstil Sendikası Genel Kurulu devam ediyor. Bu çok önemli kongre ile ilgili ayrıntılı bilgiyi gelecek sayıda sunacağız.

GÜÇBİRLİĞİ YOLUNDA BİR ADIM DAHA

Kartal'da aralarında TSİP CHP ve TBP Kartal İlçe örgütleri ile TÖB-DER'in de bulunduğu 12 örgüt TRT'ye yöneltilen saldırıları ortak bir bildiri ile protesto ettiler.

Bütün demokratik güçlerin anti faşist güçbirliğine susamışlığını kanıtlayan bu bildiride aynen şöyle deniyor:

«İçinde bulunduğumuz günlerde, TRT'nin halka yaklaşma çabalarından rahatsız olan çıkar çevrelerinin TRT'yi, halkımızı işsizlik, pahalılık ve yokluk içinde inleten sömürücü sermaye çevrelerinin borazanı haline getirme girişimlerini bugünkü demokratlaşmanın ini nefretle izliyor, kurumun işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın ekonomik, demokratik ve siyasi mücadelesi açısından yetersiz bulmakla birlikte, TRT yöneticilerinin halktan yana çalışmaları sürdüğü müddetçe destekleyeceğimizi ka.

(Devamı 5. sayfada)

TEMEL SENDİKACILIK BİLGİLERİ
Yetki

Sendikal mücadelemizi daha tutarlı yürütebilmek amacıyla bazı temel sendikacılık bilgilerini vermeye çalıştığımız bu yazı dizisinin ilk bölümünde «örgütlenme» konusu üzerinde durmuştuk. O bölümde üç tür durumu sözkonusu etmiş ve hiç sendikalaşmamış, sendikalaşmış fakat sarı sendikanın pençesine düşmüş ve genellikle devrimci bir kadronun yönetiminde olan, ancak içinde bazı küçük burjuva kararsızları ile karşı devrimci unsurları da barındıran bir sendikadaki örgütlenme çalışmaları üzerinde durmuştuk.

Bu haftadan itibaren «yetki» konusunu ele alacağız. Hatırlanacaktır, «yetki» örgütlenme (sendikal örgütlenme) çalışmasının somutlanması, bir anlamda hedefidir demiştik.

Ne varki devrimci kararlılığın, kurnazlığın ve yaratıcılığın çoğu zaman yeterli olduğu örgütlenmeye karşılık, sendikal mücadelenin «yetki alma» aşaması son derece karmaşık bir hukuki işlemler dizisi üstünde bilgilenmeyi gerekli kılmaktadır.

İlkin yetki'nin ne demek olduğunu görelim. En kısadan tanımlamasıyla Yetki: Bir sendikanın, bir işyerinde toplu pazarlığı yürütmeğe, toplu sözleşmeyi imzalamağa ve imzalanmış toplu sözleşmeyi uygulatıp, süresi dolunca fesh etmeye yetkili kılınması demektir. Bu normal işlemlerde (Sendikacılar arasında «işlemler dizisi» yerine «prosedür» kelimesi kullanılmaktadır. Biz de bundan sonra öyle yapacağız.) işyerinin bağlı bulunduğu bölge çalışma müdürlükleri tarafından verilen bir belge ile mümkün olmaktadır.

Şimdi bu işlemi hiç bir sendikal örgütlenme yapılmamış bir işyeri için uygulayalım:

İşçileri örgütleyip, üye giriş fişlerini imzalattıktan sonra yetki için harekete geçebiliriz. Ancak o işyerinde çalışan işçilerin yarısından bir fazla işçiyi kaydetmiş olmamız zorunludur. Burada «işyerinde çalışan işçi sayısı» denince işverenin bordrolarından, polis bildirim defterlerinden elde edilecek sayı kasdedilmektedir.

Yetki için ilkin Bölge Çalışma Müdürlüğüne, sendikanın kaşesini ve yetkili imzalarını taşıyan bir dilekçe ile başvurulacaktır. Dilekçede «...işyerinde üyelerimiz adına toplu sözleşme imzalanacaktır. Bu yüzden aynı işkolunda faaliyet gösteren diğer sendikaların ve adreslerinin bildirilmesi» denecektir.

Yaklaşık bir hafta içinde Bölge Çalışma Müdürlüğü bu listeyi göndermektedir. Daha sonra işkolundaki bu sendikalara «... işyerinde sözleşme yapılacaktır. İlgili yasa gereğince duyururuz» denecektir.

İşkolundaki sendikalara bu bildirim «iadeli taahhütlü» olarak yapılacaktır. Bildirimin yapıldığı gün (burası önemlidir) o mahalde çıkan bir gazeteye de ilan verilecektir. Basın İlan Kurumu aracılığıyla yapılacak olan bu ilanda, «... işyerinde üyelerimiz adına toplu sözleşme imzalamak üzere çağrı yapılmıştır» denecektir.

Şimdi, eğer bu ilanın yayımlanışından altı işgünü sonra (dikkat cumartesi günleri resmi tatil sayılmamaktadır) eğer Bölge Çalışma Müdürlüğüne herhangi bir sendikadan, herhangi bir itiraz gelmedi ise, sendikamızın yetkisi «o işyerinde» otomatikman kesinleşecektir. Artık patronu toplu sözleşme görüşmelerine çağırabiliriz. Yok eğer altı işgünü içinde bir itiraz varsa prosedür yeni bir aşamaya ulaşmış demektir. Bunu da gelecek hafta göreceğiz.

Mersin'de işçiler üzerine baskılar

Mersin Kitle Bürosu Bildiriyor

Geçtiğimiz hafta Çukurova Sanayii İşletmeleri A.Ş. yöneticileri yeni bir «Operasyon» daha yaptılar. Olayı duyan bütün Mersin'li işçiler patronların bu iğrenç hareketini nefretle karşıladılar. İşyerinde çalışan Bektaş Cin ve Hasan Şahin isimli işçi arkadaşlarımızın fabrikadaki dolapları siyasi polis tarafından arandı. Yapılan bir sürü kanunsuz baskıdan sonra iki işçinin işine son verildi. Sebep olarak ta iki işçinin Kitle Gazetesi okumaları gösteriliyordu. Hiç bir suç görülmediği ve bu iki arkadaşımız serbest bırakıldıkları halde kendilerine hala işbaşı yaptırılmış değil.

Kitle muhabiri ile konuşan bir çok Mersin'li işçinin sözleri işçi düşmanlarına verilecek en iyi cevaptır:

«Bütün bunların hesabı SORULACAKTIR»

TÖB-DER GÖLCÜK ŞUBESİ «GREV VE SENDİKA HAKKIMIZI AÇACAĞIZ DİYOR

Pahalılığı ve geçim sıkıntısını demirden bir lanet halkası gibi boynumuza asan, bizi bakkala, kasaba borçlandırarak meslek onurumuzu zedeleyen, toplum içindeki itibarımızı kaybettiren; 1200 lira asgari ücretin bile altında olan 1080 lira aylığı yeni mezun öğretmene layık gören; 25 lira gibi gülünç çocuk parasıyla evladımıza bir ay bakmamızı isteyen; Meyak'ta topladığı paralarımızı patronlara kredi diye peşkeş çeken; mesleğimiz için yan ödemeyi, işgüçlüğü riskini gereksiz bularak öğretmenliği küçümseyen; üç kuruşluk aylığımızın artışını taban ve tavan oyunlarıyla güdüklüğe mahkum eden; uzun vadeyle konut kredisi sağlama borcunu yerine getirmeyip bizi, yu kira olarak vermeye mecbur eden; sağlık hizmetlerimi aylığımızın yarısını ömür bozi formalitelere boğup savsak

(Devamı 5, sayfada)

Isdemir'de işkazaları mutlaka önlenmelidir

İnşaatına başlandığından bu yana 400'ün üstünde işçinin ölümüne sebep olan İskenderun 3. Demir Çelik sahasında son olarak 2 işçi daha iş güvenliğinin olmaması yüzünden hayatlarını kaybetmişlerdir.

3 üncü Demir Çelik sahasında faaliyet gösteren müteahhit firmalardan İntes şirketinde çalışan K. Maraşlı Bekir Çiğici yüksek bir çatıda çalışırken eternit kırılması sonucu çatıdan düşerek ölmüştür. Aydok Koray şirketinde de Erzurum'un Çat kazasından 1956 doğumlu Cemil Toprak adlı işçi iş güvenliğinin olmayışı sonucu elektrik çarpmasıyla can vermiştir.

Hayatları boyunca inşaat şirketlerinde çalışan işçi arkadaşlarımız şimdiye kadar hiç bir iş yerinde İskenderun'daki kadar ölüme rastlanmadıklarından kendi açılarından bu kadar ölümün olmasının şüpheyle karşılamaktadırlar. Oysa şurası bilinmelidir ki İskenderun'da şimdiye kadar Türkiye'de yapılan büyük fabrikalar, rafineriler, barajlarda görülmediği kadar çok sayıda müteahhit ve sayısız ustabaşı nitelikli, yani göstermelik taşaron bulunmaktadır. Bu müteahhit ve taşaronlar işçilerin iş güvenliğine hiç dikkat etmediklerinden bu kadar işçinin ölümüne sebep olmuşlardır.

Gazetelerin ve Sendikacıların bildirdiklerine göre bu güne kadar bu sahada 400'ün üstünde işçi kardeşimiz ölmüştür. Resmi açıklamalara göre ölü sayısı 52 dir, ancak bu 52 sayısının doğruluğundan şüphe edilmektedir.

İskenderun ve Dörtol Savcılıklarından 3 üncü Demir Çelik Fabrikasının yapımı başladığından bu yana kaç işçinin öldüğü, Adana ve İskenderun Sosyal Sigortalar Kurumu ve Hastahanelerinden de bu işyerinde kaç işçinin sakat kaldığı konusunda açıklama istenmiştir. Çalışma Bakanlığı Bölge Çalışma Müdürlüğü ve İş Müfettişlerinden de iş güvenliğinin olmayışından doğan bu ölüler zincirine daha fazla insan eklenmemesi için iş güvenliğinin eksiksiz olarak sağlamaları beklenmektedir.

BASIN İŞ'İN BASIN İŞKOLUNDAKİ SENDİKALARA BİRLEŞME ÇAĞRISI

Basın İş Sendikası geçtiğimiz hafta, basın işkolundaki bütün sendikalara birleşme çağrısı yaptı. Basın işçilerini yalnız İstanbul'da 8 parçaya bölmüş olan basın patronlarına karşı daha güçlü bir ekonomik ve siyasi mücadele vermeyi amaçlayan bu çağrıda Basın İş Sendikası bir tek şart öne sürdü: DİSK bünyesi içinde toplanmak! Bunun dışında hiç bir şartın yeralmadığı çağrıda, kurulması amaçlanan tek ve güçlü sendikanın bütün yönetim ve denetim organlarında demokratik bir seçimle işbaşına gelmiş kadroların görev alması önerildi.

Vartonun Sesi Gazetesinden mektup

14 Ocak 1975 tarih ve 42 sayılı gazetenizdeki «Viranşehir katliamını 32 kuruluş kınadı» başlıklı yazı ve basında yer alan olay, Anadolu Basınında ve gazetemiz nezdinde protesto edilmiştir.

Bu amaçla 17-1-1975 tarih ve 360 sayılı gazetemizde M. Selim Fırat imzası altında «Viranşehir Olayı Üstüne» başlığı ile bir şiir yayımlanmıştır. Ancak Basın Hürriyeti ile kişi hürriyetinin nasıl bir mes'uliyet yaratacağızını bilmediği inancında olduğumuz Varto Sulh Hukuk Hakimliği, dağıtılan gazetemizin nüshaların toplatmıştır.

Varto C. Savcılığının 23.1-1975 tarih 975-76 sayılı yazısı ve Varto Sulh Hukuk Hakimliğinin 23-1-1975 tarih ve 975-1 sayılı kararıyla dağıtılan gazetelerimizin nüshaları polisçe toplattırılmış, abonelere gönderilmek üzere idarehanemizde yığılı duran gazetelerimize el konularak götürülmüştür.

Güvenliği sağlanılmayan ve tehdit altında bulunan Anadolu basınının çilekeş hayatı, olaylar zinciri haline gelen aramalar ve basım evlerinin baskı altında tutulması nefretle karşılanmaktadır.

Son günlerde faşizmin kanlı dişlerini gösterdiği ülkemizde aydın kesimin ve gençliğin zaman zaman saldırganların hücumuna uğramasını kınayan girişimlerinizi Devrimci anlayışımızla destekleriz.

«VARTO'NUN SESİ» Gazetesi

İşçilerin sendika seçme özgürlüğü engellenemeyecektir

Mersin Kitle Bürosu Bildiriyor

Mersin'de, Tüdaş Narenciye Ambalaj Fabrikasında çalışan 47 işçi DİSK üyesi Gıda-İş Sendikasına üye olup hak istedikleri için işten atılmışlardır. İşveren, işçilere, Tek-Gıda-İş Sendikasına geçmeleri için baskı yapmaktadır. Yine işçilerin verdiği bir habere göre, işyerinde çalışan diğer işçiler, arkadaşlarının işten atılmasını protesto için iki saatlik bir boykot yapmışlardır.

Olay, tek bir fabrikada geçen sıradan bir olay değildir. Bu baskı, sömürü ve kanunsuzluk, Türkiye'deki ve Çukurova'daki çeşitli örneklerin bir uzantısıdır.

Geçtiğimiz hafta Tarsus'ta Kurulu Barutçular Yağ Fabrikası işçileri de patronların aynı haksızlığına uğramışlar ve 10 işçinin işine (Üstelik, bunların içinde, devam eden toplu iş sözleşmesine katılan sendika temsilcisi de vardı) son verilmiştir. Türkiye Gıda-İş Sendikası yöneticileri sözleşmeye, «işten atılanların işe iadesi» maddesini koymuştur.

Diğer bütün işyerlerinde sürdürülen baskı ve kanunsuzlukların sebebi, günden güne bilinçlenen ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonuna (DİSK'e) ve ona bağlı sendikalara katılan işçileri yıldırmaktır. Ama bu baskılar hiç bir yerde başarılı olamamaktadır. İşçiler, gruplar ve işyerleri olarak DİSK'E katılmaktadırlar. 1974 İlkbaharından günümüze kadar şu işyerleri Disk Üyesi Türkiye Gıda-İş Sendikasına geçmişlerdir: Marsa Yağ Fabrikası Süt Fabrikası, Ekmek Fabrikası, Yurttaş Yağ Fabrikası, Bossa Un Fabrikası, Karam Yağ Fabrikası, H. Barutçu Yağ Fabrikası Çuçobirlik Yağ Fabrikası, Tüdaş Ambalaj Fabrikası...

Yine önümüzdeki günlerde, Türkiye Gıda-İş Sendikasına yeni katılmalar olabilecektir. Kendisiyle konuştuğumuz Türkiye Gıda-İş Sendikası Güney Bölge Yöneticileri gazetemize şunları söylemişlerdir:

Sendikamızın kısa zaman içerisinde hızla gelişmesinden korkan birtakım sarı sendikacılar, ve onlarla ortak hareket eden bir kısım işverenler, işçilerin Anayasal hakları olan sendika seçme özgürlüklerine engel olmaktadırlar. Bir kısım işçi arkadaşımız işten atılmış ve yerlerine «komando» denilen kandırılmış kimseler işverenlerce karşımıza çıkarılmıştır. Bölgemizdeki bütün işçi arkadaşlarımız sendikal özgürlükleri ve ekmek kavgaları uğruna, bütün güçleri ile mücadele etmekte olup, ergeç zafer İşçi Sınıfının olacaktır»

Elter işçileri yenilmeyecektir

İzmir'de Elter'de işçiler şöyle bağırıyorlar: «Biz Elter işçileri, kölelikten kurtulup işçi olma gayesiyle, patron ve sendika ağalarına karxı mücadeleye girdik.»

Elter işyerindeki işçilerin mücadelesi 8 aydan beri sürüyor. İşyerinde, en haksız davranışları, patronun en çirkin baskılarını gören, uyanıp hakkını arayan, her işçinin üzerine «köpeklerini» yollayan ve işten çıkaran işverene karşı direnmek gerektiğini kavrayan Elter işçileri, sendikalaşma, örgütlenip birlikte mücadele bilincine vardılar. Önce, iki gün içinde, topluca DİSK'e bağlı Maden-İş sendikasına üye oldular. Ancak, Elter işçilerinin haksızlıklara karşı kabaran öfkeleri ve kararlılıkları karşısında sendikanın bile geride kaldığı görüldü. Elter işçileri, sendikayı da zorladılar, yılmaz ve yiğit mücadeleleriyle patronu sözleşmeye oturtmayı başardılar. Ama, her zaman görüldüğü gibi, işçiler mevzi kazandıkça patron da baskısını artırmaya çalıştı. En akıl almaz baskılar oldu işyerinde. Sabri Elibol adındaki işçiye tabanca çekildi ve dizkapakları

(Devamı 5, sayfada)